

Stockholm den 5 juni 2017

Lycksele tingsrätt
Box 53
921 22 LYCKSELE

ANSÖKAN OM STÄMNING

Kärande 1: Vapstens Lappby
c/o Torkel Stångberg
Box 142
920 64 TÄRNABY

Kärande
2 - 22: Enskilda medlemmar i Lappbyn enligt särskild förteckning
(Bilaga A)

Ombud: Advokat Jan Södergren info@advokatsodergren.se
Box 24164
104 51 Stockholm
Tel 08-15 46 50
Mob 070-716 73 94

Advokat John Jonassen (medlem av Norska Advokatforeningen)
Advokatfirmaet Jonassen AS
Adress med advokatbyrå ovan

post@advokatjonassen.no

Svarande 1: Vapsten sameby (org. nr 895400-2948)
Att: Ole Henrik Omma
Sandviksvägen 5
920 64 Tärnaby

Svarande
2 - 13: Enskilda medlemmar i Vapsten sameby enligt särskild förteckning
(Bilaga B).

Saken: Bättre rätt, än Vapstens sameby och dess medlemmar, till renskötsel i av
Länsstyrelsen fastställt renskötselområde inom Vapstens sameby, med
åtföljande rätt att bedriva rennärning där.

Forum: 10 kap 10 § rättegångsbalken

1. Vi får som ombud för kärandena i enlighet med bifogade fullmakter ansöka om stämning mot Vapstens sameby och dess medlemmar enligt bilaga B samt anföra följande.

YRKANDEN

2. Kärandena yrkar att tingsrätten skall fastställa att de har bättre rätt till renskötsel än Vapstens sameby och dess enskilda medlemmar i av Länsstyrelsen för Vapstens sameby fastställt renskötselområdet med åtföljande rätt till att bedriva renskötsel där .

3. Kärandena yrkar ersättning för rättegångskostnader med ett belopp som senare kommer att preciseras.

PARTERNA

Kärandena

4. Kärandena utgörs dels av enskilda individer som utövar renskötsel inom området och vars förfädrar sedan generationer har upparbetat sedvanerätt/urminnes hävd till renskötsel (se vidare nedan).

5. Kärandena har för ändamålet bildat en ny ideell förening, Vapstens Lappby (org.nr. 802506-0289), med medlemmar som i sin tur kan härleda sedvänjan via Vapsten Sijte samt dessförrinnan Vapsten lappby (som i konkurens med Vapstens sameby felaktigt inte erhöll registrering vid registreringsförfarandet på sjuttioalet).

6. När det är lämpligt kommer dessa personer gemensamt benämnas "ursprungssamer" I äldre jordeböcker benämns ursprungssamernas sameby för "Lappby".

7. Kärandena kan samtliga härleda urminneshävd/sedvana till renskötsel sedan i vart fall tidigt 1800-tal, inom det aktuella området (se släktutredningar för var och en enskild käranden, Bilaga 1). Vapstens Lappbys stadgar ges här in som Bilaga 2. Lappbyn uppfyller kraven för bildande av samebyar enligt Renäringslagen. Renskötseln bedrevs av Lappbyn fram till den 13 maj 1975 under namnet Vapstens Lappby (nedan Gamla lappbyn, stadgar bifogas som bilaga 3), vilken bildades av kärandenas förfädrar. Dessa har befunnit sig i området och idkat renskötsel så länge "*att ingen minnes eller af samma sago vet, huru hans förfäder eller fångesmän först därtill komne äro*". Dess medlemmar idkar alltjämt renskötsel. Ursprungssamerna har emellertid - som kommer att framgå nedan - successivt och helt eller delvis trängts ut av vad i här kallar Nordsamer eller Nord-gruppen samt invandrande samer när detta är lämpligt

8. Nya Lappbyn uppfyller således kraven för att kunna registreras som sameby enligt renäringslagen. Dylåka ärenden handläggs numera således hos Sametinget. En bifallande dom är verksställbar på samma sätt som varje annan talan om bättre rätt, som är sammankopplat med ett officiellt registreringsförfarande.

Svaranden

9. Vapsten samebys medlemmar består uteslutande av invandrande samer från Karesuando. De kom till området i början på 1930-talet. De fick tillstånd av Kungl.

Majts Befallningshavare rätt till så kallat flyttningsbete under ett år, fram till den 1 februari 1932. Något tillstånd av behörig myndighet att permanent bedriva renskötsel i området har aldrig erhållits av Vapstens sameby.

10. Oaktat att det objektivt inte kan anses att Vapstens sameby har upparbetat rätt till renskötsel i området kom samebyn att erhålla registrering av länsstyrelsen enligt RNL 1975-05-13 (på sätt som kommer att redovisas nedan).

11. Vapstens sameby består idag av fem familjer. Den inflyttande samebyn äger i dag stora delar av den samlade renhjorden inom byns betesmarker. Renantalet är enligt uppgift ca 6500 – 8000 djur.

GRUNDER

Inledning

12. Talan avser således Nya Lappbyn och dess medlemmars bättre rätt till renskötsel i området - som definieras nedan - än Vapstens sameby och dess enskilda medlemmar. Talan avser således enbart om och när ursprungssamernas rätt har uppstått samt fråga huruvida Nordgruppen erhållit sådan rätt eller inte. Att rätt till renskötsel gäller inom området torde vara ostridigt. För ordningens skull ska framhållas att Vapstens lappby anser att renskötseln utgör en faktisk äganderätt. Emellertid torde rättens karaktär sakna betydelse i detta mål, eftersom Vapstens sameby hävdar bättre rätt till den rätt Vapstens sameby anser sig ha - oaktat dess karaktärisering.

13. Denna talan skiljer sig därför från andra avgjorda eller pågående tvister rörande renskötselsrätten och därmed förknippade rättigheter genom att rätten till renskötsel på området lär vara ostridig. Tvisten avser istället vilka som har upparbetat denna rätt.

Området

14. Det aktuella tvistområdet gäller all renbetesmark på den norska och svenska sidan av riksgränsen till Bottenhavet inom Nordmalings kommun (se här bifogad karta, [bilaga 4](#)).

I SAK

Ursprungssamernas rätt

15. Rätten inom Vapsten-området var ursprungligen och fram till 1920 s.k. Lappskatteländ i privat ägo som tillhörde kärandenas förfäder. Så har det varit avsevärt längre än 100 år tillbaka från 1800-talet och framåt (se Mark och rätt i Sameland, Lennart Lundmark och Lars Rumar, 2008 s. 139, [bilaga 5](#)). Samernas markfrågor behandlades rättsligt på samma sätt som all annan skattejord fram till 1800-talet. Före 1800 var häradsrätten i Lappmarken registreringsinstans för beslut om fördelning av lappskatteländ (se bilaga 5 ovan, ss. 139 - 143). Det framgår av uppteckningar i jordeboken 1825 för Westerbottens läns lappmarker, särskilt angående Wapstbyn i Stensele socken, att denna bestod av 18 lappskatteländ för vilka det betalades 17 kronor ([bilaga 6](#), 1825 års jordebok för Westerbottens lappmarker). Lagstiftningen under 1800-talet medförde emellertid att Länsstyrelsen lyckades tränga ut häradsrätten från

hanteringen av lappskatteland. 1882 års jordebok (bilaga 7) visar också att övriga uteslöts från jordeboken, d.v.s. marken registrerades som kronojord. Detta gällde dock inte då benämnda Vapstens Lappby (Gamla Vapstens lappby, d.v.s. ursprungssamernas sameby) som framdeles kvarstod som eget lappskatteland (se sista sidan i bilaga 7).

16. Det skall noteras att anteckning om uteslutning skulle föras in i jordeboken eftersom den kamerala jordnaturen i den sist gällande jordeboken kan åberopas även i dagens tvister om rätten till jord (se Mark- och rätt, bilaga 5, s. 143). Lappbyn är således inte utesluten som enhet "under enskild disposition", vilket starkt indikerar en Lappbyn tillhörande äganderätt även idag.

17. År 1899 kungjordes att Lappbyns lappskatteland kvarstod med 8 registrerade enheter, om än som en tilldelning från staten (bilaga 8). Av kungörelsen kan kärandena härleda sina förfädrar (exempelvis framgår släktnamnet Stångberg). Kärandena har idkat renskötsel sedan dess fram till idag. Av protokoll 12.01.1899, tingshuset i Lycksele (bilaga 9) kan också ursprungssamerna härledas, se sidan 20.

Registreringsförfarandet av samebyar enligt 1971 års Rennäringslag

18. Genom införandet av den alltså gällande Rennäringslagen 1971 (RNL) infördes regler om registrering, då hos Länsstyrelsen. Enligt 1 kap st 3 i RNL får renskötelsen utövas av den som är medlem i sameby. Enligt 9 § RNL har sameby till ändamål att för medlemmarnas gemensamma bästa ombesörja renskötelsen inom byns betesområde. Enligt 10 § RNL kan sameby förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter när registrering skett enligt RNL 39 kap, d.v.s. upprättat stadgar, antagit styrelse etc. Fram till 1993 var det länsstyrelsen som prövade om stadgarna tillkommit i föreskriven ordning och att de inte innehöll något som stred mot lag eller författning. Det var således länsstyrelsen som fattade beslut om registrering. (Efter 1993 beslutar Sametinget om registrering).

19. Dessa regler skall jämföras med lagen om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige 1928:309 (1928 års renbeteslag), som bl.a. reglerade att lapp inte fick uppehålla sig med sina renar på främmande samebyars till gränserna bestämda betesområden. Enligt 7 § skulle lapparna vara indelade i lappbyar för renskötelsens drivande. Enligt 8 § skulle till lappby höra bl.a. lapp, som innehade tillstånd jämlikt 9 § att inflytta till lappbyn. Ville lapp med sina renar inflytta till lappbyn, hade han enligt 9 § 1. att söka tillstånd därtill hos Konungens befallningshavande i det län, dit lappbyn tillhörde. I andra stycket samma lagrum stadgades att, där lapp i strid med bestämmelserna i första stycket inflyttat till lappby, konungens befallningshavande ägde förelägga honom vid vite att inom viss tid avflytta med sina renar från lappbyn. I 9 och 10 §§ reglerades åtgärder som Konungens befallningshavare kunde ta till vid tredska. Regleringen har klart karaktären av en förbudsregel att inflytta till en lappby utan tillstånd.

20. Som angivits ovan är Nord-gruppen inflyttade samer från Karesuando. De kom till Vapstenområdet i början på 1930-talet. Detta framgår av Kungl. Maj:ts befallningshavare i juni 1931, som beviljade Nord-gruppen s.k. flyttningensbete under ett år räknat från februari 1931 (bilaga 10). Nord-gruppen erhöll således inte - och har aldrig beviljats - tillstånd att idka renbete på området efter den 2 februari 1932.

21. Nord-gruppen stannade emellertid kvar och utövade - således olovligt - renskötsel i området samt gör det alltjämt idag (se vidare nedan).

Registreringsförfarandet avseende Vapsten 1975

22. Både ursprungsamernas sameby och Nord-gruppens sökte registrering hos länsstyrelsen i enlighet med 1971 års lag. Ursprungssamerna inkom med en komplett ansökan till länsstyrelsen 1974-12-10. Nordgruppen hade dessförinnan (enligt länsstyrelsens anteckningar) inkommit med en ansökan som inte var komplett. Fullständig ansökan inkom från Nordgruppen först 1975-03-18.

23. Den 13 maj 1975 kom länsstyrelsen att avslå ursprungsamernas ansökan under motiveringen att personerna som sökt registreringen inte utgjorde medlemmar i samebyn enligt 11 § RNL (bilaga 11). Redan motiveringen i sig är defekt. Ursprungssamernas ansökan avsåg registrering i konkurrens med Nord-gruppens ansökan, men det framstår av ordalydelsen - ologiskt - som att Länsstyrelsen kom att betrakta den som en ansökan om medlemskap i Nord-gruppens sameby.

24. Samma dag biföll länsstyrelsen Nordgruppens ansökan med motiveringen att stadgarna för samebyn tillkommit i föreskriven ordning och ej innehöll något som stred mot lag eller författning (bilaga 12). Ursprungssamerna överklagade besluten (se bilaga 13). Av överklagandet framgår ursprungsamernas ståndpunkt att de hade upparbetat sedvanerätten samt att Nord-gruppen befann sig där olagligen enligt 1928 års renbeteslag. Kammarrätten gjorde emellertid ingen ändring (bilaga 14) och Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd (bilaga 15).

25. Det är ursprungssamernas uppfattning att utgången i registreringsärendet starkt påverkades av en tjänsteman på lantbruksnämnden - Göran Lundvall. Denna myndighetsperson satt med som ordförande vid Vapsten sameby årsstämma 1973-02-01 (se bilaga 16). Nästan två år senare - 1974-12-18 anhöll länsstyrelsen lantbruksnämnden (rennäringsavdelningen) att yttra sig över ansökningarna. I sitt yttrande uppgav Lundvall felaktig att de "i föreliggande ansökan namngivna personerna [ursprungssamerna företrädde bl.a. av Jonas Barruk] torde vara renskötselberättigade samer som icke bedrev renskötsel vid den nya rennäringslagens ikraftträdande". I ett senare yttrande uppger Lundvall (som svar på en skrivelse från Jonas Barruk) att sökandena (således ursprungssamerna) "bedriver icke renskötsel inom Vapstens sameby utan torde ha önskemål om att starta egen renskötsel inom samebyn". Lundvall upplyste också att de personer som bedrev renskötsel i Vapsten sameby (d.v.s. Nord-gruppen) hade i särskild ansökan tidigare ansökt om registrering.

26. Det skall också understrykas att Vapsten sameby i sina stadgar daterade 1 februari 1973 (bilaga 17) - vilka således fogades till ansökan om registrering - uppgav följande i ingressen: "Byn, som erinrar om att byn leder sin historia tillbaka till tider långt före 1886 års renbeteslag och fortfarande er densamma....". Läsaren bibringas utifrån skrivningens kontext otvetydigt uppfattningen att Vapstens sameby kunde härleda sin "historia" till just området runt Vapsten. Kungl. majst tillfälliga tillstånd till flyttningsbete utvisar obestriddligen att detta inte är korrekt.

Ursprungsamerna har trängts ut ofrivilligt

27. Ursprungssamerna har således sedan mycket lång tid idkat renskötsel inom Vapsten området, men har successivt kommit att utestängas (utträngning) till följd av olika åtgärder från Nord-gruppen. Numera äger ursprungssamerna knappt 200 renar.

28. Utträngningen kom att accentueras efter att registreringen av Nordgruppens sameby. Dessutom förekom en rad formella fel vad avser Nord-gruppen hantering av formalia. Av ett polisförhör 1982-10-05 (bilaga 18) med en laptillsynsmannen Folke Grubbström framkommer detaljerade uppgifter om formella fel som att förvaltningsberättelse aldrig avgivits och ifrågasättande av stadgarnas lagenlighet eftersom de inte är undertecknade av samtliga uppgivna styrelseledamöter. Förhörspersonen uppger att en namngiven medlem i Vapstens sameby tillhört två olika samebyar samt att andra haft såväl norsk som svensk renskötselrätt. Det uppges att tre i konkurs försatta medlemmar har deltagit i samebyns beslut trots att de då inte hade rösträtt (eftersom de då inte ägde några renar). Det anges att efter samebyns registrering 1975 inte hölls någon ordinarie bystämma. Det uppges vidare att renskötselberättigade samer inom byområdet ansökt om medlemskap men att ansökningarna konsekvent har avslagits i den mån de överhuvudtaget har behandlats. Det talas om maktmissbruk, felaktiga märkningar etc. Det berättas också om att tjänstemän inom lantbruksnämnden har känt till missförhållandena.

29. Även Jonas Barruk omvittnar utträngning genom åtgärder från Nordgruppens sida (i en PM angående Karesuandosamernas inflyttning till Vapstens lappby, daterad 12 april 1978, bilaga 19). Han omvittnar att Nord-gruppen använde "djärvare märkmetod" samt att de idkade extensiv renskötsel. Han anger att de "små renägarna kunde inte klara upp situationen utan måste så småningom ge upp och flytta ut från byn." Han uppger att även de som var lojala mot Nord-gruppen och hade fler renar fick ge upp till slut, även om de kunde hålla ut längre.

30. En graf visar hur ursprungsamernas renantal har minskat kraftigt samtidigt de inflyttades renantal ökat i motsvarande mån (bilaga 20). Enligt vad som anförts ovan har minskningen inte skett frivilligt.

UTVECKLING AV GRUNDERNA

Registreringen av Vapstens sameby är en nullitet

31. Den i målet aktuella registreringen vilar på den oriktiga grunden att Nord-gruppens sameby erhållit sedvanerätt till renskötselrätt i området. Det är uppenbart att Nord-gruppen därvid varit i ond tro. Nord-gruppen visste eller borde ha vetat att de inte hade rätt att kvarstanna med sina renar och bedriva renskötsel inom området efter den 2 februari 1932. De då aktuella reglerna i 1928 års renbeteslag hade klart karaktären av förbudsregler med tillhörande sanktioner (ytterst vite) vid ohörsamhet och trilska. Den uppgift som Vapstens sameby uppger i preambulen till sina stadgar är uppenbart inte korrekt, om skrivningen avser påstående om att Vapstens sameby leder sin historia - inom det aktuella området - tillbaka till tider långt före 1886 års renbeteslag. Länsstyrelsen (och efterföljande instanser) måste rimligen ha uppfattat skrivning på detta sätt vid beslutstillfället.

32. Reglerna om inflyttningstillstånd med tillhörande sanktioner är sålunda inte enbart ordningsföreskrifter som myndigheter har kunnat tillämpa fakultativt, som vissa myndigheter senare har hävdad. Även om myndigheter har vägrat att ingripa, var och är vistelsen och utövandet av renskötseln av Vapstens sameby där olaglig. Att Vapstens sameby sedermera erhöll en registrering - som således vilar på felaktiga grunder - förändrar inte detta. Olagligheten är ursprunglig *och kan inte repareras*. Att Lantbruknämndens Göran Lundvall har engagerat sig i Vapstens sameby och skrivit remiss till dennes fördel, i den konkurrenssituation som uppstått, får anses ha bidragit starkt till den felaktiga registreringen.

33. Under alla förhållanden har Vapstens sameby varit i ond tro vid ansökan om registrering. Det utgör en allmän rättsgrundsats att rätten till nyttjanderätter inte kan förvärfvas om förvärfvaren är i ond tro. Detta anförs bl.a. av Christina Allards framställning Renskötselrätt i nordisk belysning (s. 253). Det framgår även av JB 17 kap 1 och 2 § (*mutatis mutandis*), där ju huvudregeln är att företräde för konkurrerande nyttjanderätter ges till en tidigare ansökan om registrering, men att detta inte gäller om sökanden är i ond tro om den konkurrerande nyttjanderättens existens (i förevarande fall ingavs dessutom ursprungssamernas ansökan först). Även om nämnda bestämmelse inte är direkt tillämplig avseende renskötselrätt, ger den uttryck för en allmän *rättsprincip* som bör tillämpas analogt.

34. Även om ursprungssamernas renskötsel successivt har minskat genom åren har den sålunda upparbetade rätten därmed inte upphört. För det första är det på grund av Nord-gruppens agerande som ursprungssamernas verksamhet har minskat. Det är således inte klarlagt att ursprungssamerna verkligen avsett att avstå från sin renskötselrätt (NJA 2011 s 109 p. 14). Om Nord-gruppen vill påstå detta torde bevisbördan åvila dem (se 2011 års fall samma punkt).

35. I praktiken har ursprungssamerna utsatts för en de facto expropriation, vilket också kommer i konflikt med egendomsskyddet i artikel 1 i första tilläggsprotokollet i Europakonventionen. (Avseende begreppet de facto expropriation, se Europadomstolens avgörande i *Papamichalopoulos m.fl. mot Grekland*, dom den 14 juni 1993 i mål nr. 14556/89). Målet gällde fastigheter som under lång tid hade ockuperats av grekiska marinen. De domstolsförfaranden som igångsatts ledde inte till att ägarna återfick egendomen. Domstolen fann att klagandena under många år saknat varje möjlighet att förfoga över sin egendom och att alla försök att komma tillrätta med denna situation hade misslyckats. Trots att de inte formellt hade berövats äganderätten, hade de utsatts för en expropriation de facto som inte uppfyllde villkoren i artikel 1 första tilläggsprotokollet. Enligt stadgad Europadomstolspraxis omfattar inte egendomsskyddet enbart den rena äganderätten, utan även nyttjanderätter (se exempelvis *Bruncrona mot Finland*, dom den 16 november 2004 i mål nr. 41673/98, även refererad av Hans Danelius i SvJT 2004 s 103 f. Se om det autonoma egendomsbegrepp, Hans Danelius, mänskliga rättigheter i europeisk praxis. En kommentar till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, Norstedts 2015, femte upplagan s. 571 ff.).

36. Genom att Nord-gruppen har vistats och idkat renskötsel olovligen inom området fram till registreringen, är också registreringen olaglig. Detta medför vidare att registreringen kommer i konflikt med det s.k. laglighetskravet under egendomsskyddet i Konventionen.

37. Laglighetskravet utgör en allmän konventionsrättslig princip och innebär att acceptabla inskränkningar av rättigheterna i konventionen ska ha ett tillräckligt klart stöd i lag (för en allmän framställning se *Anna Ekström, Laglighetskravet i Europakonventionen - Om kraven från en rättighetssynpunkt på utformningen av medlemsländernas lagbestämmelser*, Europarättslig tidskrift 2006 nr 2 s 240 ff.). Laglighetskravet innefattar även ett skydd mot godtycke och godtycklig rättstillämpning. Som Ekström uppger (a. a. s. 251) ställer Europadomstolen "ett krav på att den inhemska domstolen motiverar sina domar ordentligt. I annat fall kan de anses vara godtyckliga och inte uppfylla laglighetskravet. Den inhemska domen får inte heller vara uppenbart ologisk då den då riskerar att falla in under kategorin godtycklighet och därmed inte uppfylla laglighetskravet". Som antytts ovan är framförallt avslagsbeslutet avseende ursprungssamernas ansökan såväl otillräckligt motiverat som ologiskt - närmast obegriplig. Det erinras att avslaget motiverades med att de sökande inte var medlemmar i den andra samebyn - nämligen Vapstens sameby - som ju sökte registrering i konkurrens med ursprungssamerna. Göran Lundvalls remissvar i kombination med hans engagemang i Vapstens sameby är inte ägnat att minska intrycket av godtycklighet.

38. Emellertid utgör Nord-gruppens - enligt 1928 års renbeteslag - olagliga "ockupation" av renskötselrätten i området den tydligaste överträdelsen av laglighetskravet. Härvid kan nämnas fallet *Carbonara och Ventura mot Italien* (dom den 30 maj 2000, mål nr. 24638/94, domen finns kort refererad av *Hans Danelius, SvJT* 2004 s. 857 f). I målet var det fråga om en kommun som olagligt tagit en fastighet i besittning. Kommunen kom sedermera att erhålla fastigheten på grund av ett institut som benämns "förvärv genom brukande". Europadomstolen fann det dubiöst från laglighetssynpunkt att myndigheterna kunde, efter att på ett olagligt sätt ha bemäktigat sig egendomen, genom att bruka egendomen bli ägare till denna. Europadomstolen fann en överträdelse av laglighetskravet under egendomsskyddet.

39. I likhet med andra materiella rättigheter i Europakonventionen tillämpas egendomsskyddet även enskilda sinsemellan. Staten kan då ha s.k. positiva förpliktelser att på olika sätt skydda den enskildes rätt från angrepp av andra privata subjekt (för en fullständig redogörelse av begreppet positiva förpliktelser i allmänhet, se *Elisabeth Johnssons artikel Positiva förpliktelser och Europakonventionens verkan enskilda emellan*, Europarättslig tidskrift 2007 s. 653 ff. Avseende egendomsskyddet, se a.a. s. 660 jämte hänvisningar).

40. De positiva förpliktelserna torde göra sig särskilt gällande i förevarande fall eftersom staten genom länsstyrelsen och domstolarnas beslut har bidragit till att en felaktig registrering har kommit till stånd, vilket i praktiken har möjliggjort en *de facto* expropriation.

41. Det finns också slutligen anledning att nämna de s.k. subsidiaritetsprincipen, vilken är tätt förknippad med begreppet positiva förpliktelser. Subsidiaritetsprincipen innebär att det i första hand ankommer på medlemsstaterna och deras myndigheter att effektivt skydda rättigheterna i konventionen redan på nationell nivå. Om det inte återfinns ett nationellt rättsmedel genom vilket de materiella rättigheterna i konventionen ges praktiskt och effektivt skydd, kan detta i sig innebära en konventionsöverträdelse av artikel 13 om rätt till nationella rättsmedel. I praktiken blir det ytterst nationella

domstolar som måste ge ett effektivt skydd, genom att tillämpa de materiella konventionsrättigheter nationell. Det är även en skyldighet för en potentiell klagande i Europadomstolen att först uttömma samtliga nationella rättsmedel (enligt artikel 35). Det säga att en stat inte ska behöva uppträda inför en internationell domstol, innan den erbjudits möjlighet att upphäva eller reparera en överträdelse på nationell nivå. Subsidiaritetsprincipen härleds också genom portalartikeln i Europakonventionen som stadgar att medlemsstaterna ska skydda rättigheterna inom dess jurisdiktion (ur artikel 1 härleds också begreppet positiva förpliktelser. Se vidare om subsidiaritetsprincipen, SOU 2010:87, *Skadestånd och Europakonventionen*, avsnitt 3.3.1).

42. Det ankommer således på de svenska domstolarna att effektivt pröva om ursprungssamerna hade en upparbetad sedvanerätt och att den aktuella registreringen av Norrgruppens sameby kommer i konflikt med egendomsskyddet i Europakonventionen.

43. Med beaktande av det ovan anförda måste tingsrätten förklara att kärandena har bättre rätt till registrering hos Sametinget av renskötselrätt inom området.

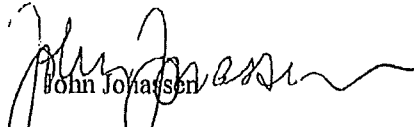
BEVISNING

44. Käranden hemställer om anstånd att avge bevisuppgift tills svaromål avgivits och behovet av bevisning lättare kan överblickas.

Stockholm som ovan

Jan Södergren

Oslo som ovan

John Johansen

Bifogas fullmakter och bevisning om erläggande av ansökningsavgift om 2.800 kr.

Bilaga A

	Pers.nr	Namn	Adress	Postnummer	Ort	Land
2	791006-8597	Torkel Stångberg	Vallenäs 118	92064	Tärnaby	SE
3	560219-8557	Tony Olofsson	Mosekälla 128	92064	Tärnaby	SE
4	450427-8724	Sigrid Stångberg	Box 142	92064	Tärnaby	SE
5	500318-4438	Bo Lingebrant	Strandgatan 51	26332	Höganäs	SE
6	420213-8717	Tage Johansson	Rönnbäck	92064	Tärnaby	SE
7	580130-8593	Tord Olofsson	Granåsvägen 35	92064	Tärnaby	SE
8	610724-8533	Jan Olofsson	Bultvägen 4	92331	Storuman	SE
9	720405-8577	Andreas Stångberg	Gartnetvadda 4	9520	Kautokeino	NO
10	630418-8565	Monika Rickefors	Henriksfjäll 40	92395	Kittelfjäll	SE
11	510811-8539	Karl-Göran Hansson	Henriksfjäll 40	92395	Kittelfjäll	SE
12	480918-8552	Axel-Olov Stångberg	Storsand 123	92064	Tärnaby	SE
13	560405-8537	Oliver Israelsson	Tärnamo 143	92064	Tärnaby	SE
14	640909-8644	Katinka Östergren	Tärnamo 143	92064	Tärnaby	SE
15	521229-8573	Tomas Stångberg	Hattli	8690	Hattfjelldal	NO
16	610312-8556	Jan-Erik Lingebrant	Markvägen 8	90360	Umeå	SE
17	730314-8576	Erik Östergren	Tärnamo 168	92064	Tärnaby	SE
18	401004-8710	Bo Barruk	Revirvägen 4	91234	Vilhelmina	SE
19	791013-8507	Sara Holmqvist Åsdell	Aborrträskliden 31	921 99	Lycksele	SE
20	780308-8678	Marcus Törngren	Box 145	92064	Tärnaby	SE
21	670917-8591	Peter Östergren	Toppenveien 5	8690	Hattfjelldal	NO
22	630608-8557	Kent Winka	Bygget Mosekälla 312	92064	Tärnaby	SE

2. Baer Omma, INGER Ella-Stina

Box 171

92064 TÄRNABY

3. Labba, JON MIKAEL Anders

Prästbolsvägen 24

92133 LYCKSELE

4. Mortensen Omma, Elle Merete

5. Omma, Annika LISA Margaretha

Hantverkaregatan 22C

92131 LYCKSELE

6. Omma, Diana MARJA-KARI

Fättjaur 38

92395 KITTELFJÄLL

7. Omma, Ella INGER-ANN

Prästbolsvägen 24

92133 LYCKSELE

8. Omma, HENRIK

Joesjö 213

92064 TÄRNABY

9. Omma, Henrik TOMAS

Blå vägen 126

92341 STENSELE

10. Omma, LARS JONAS

Bångvägen 61

92132 LYCKSELE

11. Omma, Nils OLE HENRIK Mortensson

Sandviksvägen 5

92064 TÄRNABY

12. Utsi, Per Henning Nicolaus

Boxfjäll 535

92064 TÄRNABY

13. Ågren, LARS ANDERS Ingvar

Boxfjäll 602

92064 TÄRNABY

FÖRTECKNING ÖVER SLÄKTFORSKNING

Bilaga 1.

1. Lars-Göran Andreas Stångberg, född 1972-04-05
2. Bo Nils Martin Barruk, född 1940-10-04
3. Bo Lingebrant, född 1950-03-18
4. Erik Jakob Kristoffer Östergren, född 1973-03-14
5. Jan-Erik Lingebrandt, född 1961-03-12
6. Karl-Göran Hansson, född 1951-08-11
7. Kent Vinka, född 1963-06-08
8. Marcus Törngren, född 1978-03-08
9. Monika Rickefors, född 1963-04-18
10. Israel Lars Peter Östergren, född 1967-09-17
11. Sigrid Sagka Stångberg, född 1945-04-27
12. Sara Holmqvist Åsdell, född 1979-10-13
13. Tage Erland Johansson, född 1942-02-13
14. Tomas Gunnar Stångberg, född 1952-12-29.
15. Tony Olofsson, född 1956-02-19
16. Tord Olofsson, född 1958-01-30.
17. Torkel Stångberg, född 1979-10-06
18. Axel-Olov Stångberg, född 1948-09-18.
19. Jan Olofsson, född 1961-07-25
20. Axel Oliver Israelsson, född 1955-04-05
21. Katinka Charlotta Kristina Östergren, född 1964-09-09

Stadgar för Vapstens lappby

Ändamål

Vapstens lappby erinrar om att byn leder sin historia tillbaka till tider långt före 1886 års renbeteslag och fortfarande är densamma.

§ 1 Förvaltning

Dessa stadgar ska avse förvaltning av Vapstens lappby

§ 2 Verksamhet

Föreningens verksamhet ska vara att främja medlemmarnas ekonomiska och ideella intressen genom sådan verksamhet, i vilken medlemmarna deltaga som leverantörer med egen arbetsinsats och genom begagnande av föreningens tjänster och service.

§ 3 Säte

Styrelsen ska ha sitt säte Tärnaby i Storumans kommun, Västerbottens län.

§ 4 Egen insats

Insatsen ska vara 100:- årligen till föreningens konto.

§ 5 Medlemskap

- 1) Person med samisk härkomst, med anknytning till föreningens verksamhetsområde.
Kan antas som medlem efter beslut på ordinarie sammanträde (årsmöte)
- 2) Medlem som bevisligen skadar föreningen eller på annat sätt motarbetar föreningens verksamhet och målsättning, kan efter varning av årsmötet, uteslutas ur föreningen.
- 3) Person/personer kan beviljas adjungerande medlemskap i föreningen
- 4) Medlems tillgodohavande ska utbetalas under en tre (3)-årsperiod, med gällande bankränta, vid avgång
- 5) Medlem äger att på skriftlig ansökan till ordinarie sammanträde erhålla utträde ur föreningen.

§ 6 Styrelsen

Styrelsen består av ordförande och minst fyra (4) ledamöter, samt 2 suppleanter.

Styrelsen utses för ett verksamhetsår i taget. Styrelsen utser inom sig ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare.

Styrelsen är beslutbar då halva styrelsen är representerad eller suppleanter är närvarande. I brådskande fall eller i fråga rörande verksamhetens ordnande får ordförande eller vid förfall för honom, vice ordförande ensam besluta på styrelsens vägnar, om inkallande av ledamöter ej, utan väsentlig olägenhet, kan avvaktas.

Rätt till tecknande av föreningen tillkommer ordförande och kassaförvaltare var för sig

TG, E, TO, SHÅ

§ 7 Revisorer

Revisorernas antal ska vara två(2). För varje revisor ska finnas en personlig suppleant. De utses för tiden från ordinarie stämma till nästa ordinarie stämma och har till uppgift att granska styrelsens förvaltning och föreningens räkenskaper under hela det räkenskapsår som tillsättningen gäller.

§ 8 Räkenskapsåret

Föreningens räkenskapsår omfattar kalenderår 1 januari – 31 december.

§ 9 Kallelse till ordinarie stämma

Kallelsen ska ske senast fjorton dagar före ordinarie stämma och senast fem dagar före extra stämma. Andra meddelande till medlemmar översändes via mail eller per brev.

§ 10 Ordinarie stämma

Ordinarie föreningsstämma ska hållas en gång om året och äga rum senast den 31 maj.

§ 11 Ärenden på ordinarie stämma

På ordinarie föreningsstämma ska förekomma följande ärenden:

- 1) Val av ordförande
- 2) Upprättande av röstlängd, en medlem en röst, vid lika röstetal har ordförande utslagsröst.
- 3) Val av justeringsperson att jämte ordförande justera protokollet för stämman.
- 4) Styrelsens förvaltningsberättelse
- 5) Revisionsberättelsen
- 6) Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
- 7) Verksamhetsplan för kommande år
- 8) Ersättning för styrelse, revisorer och suppleanter
- 9) Val av styrelseledamöter jämte suppleanter
- 10) Val av revisorer jämte suppleanter

§ 12 Extra föreningsstämma

På extra föreningsstämma får ej förekomma andra än följande ärenden:

- 1) Val av ordförande vid stämman
- 2) Upprättande av röstlängd för stämman
- 3) Val av justeringsperson att jämte ordförande justera protokollet från stämman
- 4) Ärenden som upptagits i kallelsen för stämman

§ 13 Föreningens upplösning

Vid föreningens upplösning ska föreningens behållna tillgångar fördelas lika mellan medlemmarna

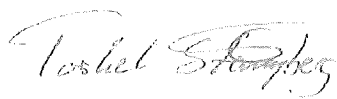
§ 14 Ändring av stadgarna

Beslut om ändring av föreningens stadgar vare ej giltigt med mindre än att samtliga röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats på två av varandra följande föreningsstämmor och å den stämma som sist hålles biträts av minst två tredjedelar av de röstande.

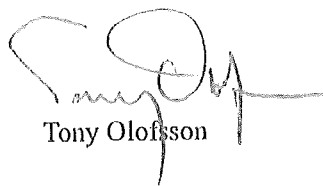
TS, EF TO. SHÅ

Dessa stadgar godkändes på årsmöte med Vapstens lappby 12.05.2017

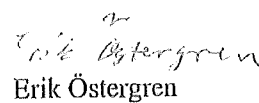
Underskrift av styrelseledamöter

Torkel Stångberg

Tony Olofsson

Erik Östergren

Sara Holmqvist Åsdell

Tord Olofsson

STADGAR VAPSTENS LAPPBY RENSKÖTSELFÖRENING.

Vapstens Lappby renskötselförenings stadgar avseende förvaltning med ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska, ideella intressen genom sådan ekonomisk verksamhet, i vilken medlemmarna deltaga som leverantörer, med egen arbetsinsats, genom begagnande av föreningens tjänster och service.

Vapstens Lappby, byn som erinrar om att byn leder sin historia tillbaka till tider långt före 1886 års renbeteslag och fortfarande är densamma.

På grund av Urminnes Hävd och med avseende å införande av nya lagen SFS 1971:437, punkt n:r 1.

1 §.

Dessa stadgar skall avse förvaltning av Vapstens Lappby Renskötsel-förening.

2 §.

Föreningens verksamhet skall vara att bedriva renskötsel inom Vapstens Lappby och renskötselområde. Lappbyns gemensamma egendom skall bestå av minst 500 djur (Botten).

Föreningen skall bedriva affärsverksamhet med produkter inom rennäringen och Sameslöjd.

3 §.

Styrelsen skall hava sitt säte i Vapstens by, Tärnabo, Tärnaby i Storums kommun, Västerbottens län.

4 §.

Insatsen skall vara 100:- kr. kontant inbetalning.

5 §.

Medlemskap:

1. Person med Samisk härkomst, med anknytning till föreningens verksamhetsområde, kan antas som medlem efter beslut på ordinarie sammanträde. (Årsmöte).
2. Medlem som bevisligen skadar föreningen eller på annat sätt motarbetar föreningens verksamhet och målsättning, kan efter varning av årsmötet uteslutas ur föreningen.
3. Adjungerande medlem kan beviljas medlemskap i föreningen.
4. Medlems tillgodohavande skall utbetalas under en (3 års) tre-årsperiod, med gällande bankränta, vid avgång. forts. § 5.

forts. § 5.

5. Medlem äger att på skriftlig ansökan till ordinare sammanträde erhålla utträde ur renskötsselföreningen.

6 §.

Uttaxerat förslag till betalning av renskötsselföreningens utgifter skall av renskötande medlem inbetalas inom 30 dagar efter erhållen anmodan. Medlems skuld till eller fordran hos renskötsselföreningen enligt slutlig utgiftsfördelning för det senaste räkenskapsåret skall erläggas inom 30 dagar efter ordinare föreningsstämmas avslutande.

7 §.

Styrelsen består av ordförande och minst två andra ledamöter, samt en suppleant för varje ledamot. Styrelsen utses för ett verksamhetsår i taget. Halva styrelsen avgår växelvis varje år.

Styrelsen utser inom sig, ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare.

Styrelsen är beslutbar då halva styrelsen är representerad eller suppleanter för frånvarande ledamöter är närvarande.

I brådskande fall eller fråga rörande renskötsselföreningens ordnande, får ordförande eller vid förfall för honom, vice ordförande ensam besluta på styrelsens vägnar, om inkallande av ytterligare ledamöter ej utan väsentlig olägenhet kan avvaktas.

Rätt till tecknande av renskötsselföreningen tillkommer ordförande jämte kassaförvaltaren.

8 §.

Årsmötet äger att utse fullmäktige, i brådskande fall tillkommer rätten att utse fullmäktige även extra sammanträde med 2/3 majoritet.

9 §.

Revisorernas antal skall vara två. För varje revisor skall finnas en personlig suppleant. De utses för tiden från ordinare stämma till nästa ordinare stämma och har till uppgift att granska styrelsens förvaltning och renskötsselföreningens räkenskaper under hela det räkenskapsår, då de tillsatts.

forts.

10 §.

Renskötsselföreningens räkenskapsår omfattar tiden 1 juni - 31 maj.

11 §.

Kallelse till föreningsstämma skall ske genom annons i lokaltidningarna, VK och VF.

Kallelsen skall ha skett senast fjorton dagar före ordinarie stämma och senast fem dagar före extra stämma. Andra meddelanden till medlemmarna skall översändas till dem genom brev och telefon.

12 §.

Renskötsselföreningen skall ha följande fonder:

En investeringsfond och en utjämningsfond. Fondering sker enligt stämmobeslut.

Investeringsfond får enligt stämmans beslut användas för att bekosta dels anläggningar eller ombyggnad av fast driftanläggning för renskötseln, dels anskaffande av eller större reparation på rörlig driftsanordning för renskötseln, och föreningens verksamhet i övrigt. Utjämningsfond får enligt stämmans beslut användas för att reducera medlemmarnas bidrag till föreningens kostnader under sådana år då kostnaderna per ren är större än som motsvarar medeltalet för de tre närmast dessförinnan förflutna räkenskapsåren

13 §.

Med renskötsselföreningen skall hållas en ordinarie föreningsstämma om året. Den skall äga rum senast den 15 oktober.

14 §.

På ordinarie föreningsstämma skall förekomma följande ärenden:

- 1: val av ordförande vid stämman
- 2: upprättande av röstlängd för stämman, en medlem en röst, vid lika röstetal har ordförande utslagsröst.
- 3: val av justeringsman att jämte ordföranden justera protokollet från stämman.
- 4: Uppläsning av styrelsens förvaltningsberättelse för det senaste räkenskapsåret
- 5: Uppläsning av revisionsberättelsen
- 6: Fråga om godkännande av den i förvaltningsberättelsen verkställda fördelningen av föreningens utgifter.

forts. 14 §.

forts. 14 §.

- 7: Fråga om svarsfrihet för styrelsens ledamöter
- 8: Styrelsens förslag till plan angående verksamhet under det kommande året
- 9: Fastställande av värdet för dag eller timme av arbetet som renskötande medlemmar och deras husfolk efter stämman kommer att utföra för föreningen
- 10: Bestämmande av ersättning till styrelseledamöter och revisorer jämte suppleanter
- 11: Val av styrelseledamöter jämte suppleanter
- 12: Val av revisorer jämte suppleanter
- 13: Övriga ärenden, som upptagits i kallelsen till stämman.

15 §.

På extra föreningsstämma får ej förekomma andra än följande ärenden:

- 1: Val av ordförande vid stämman
- 2: Upprättande av röstlängd för stämman
- 3: Val av justeringsman att jämte ordföranden justera protokollet från stämman
- 4: Ärenden som upptagits i kallelsen till stämman.

16 §.

Vid föreningens upplösning skall föreningens behållna tillgångar fördelas lika mellan andelarna.

17 §.

Renbetesområdena fördelas enligt överenskommelse inom byn.

18 §.

Beslut om ändring av renskötsel-föreningens stadgar vare ej giltigt med mindre samtliga röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande föreningsstämmor och å den stämman som sist hålles biträts av minst två tredjedelar av de röstande.

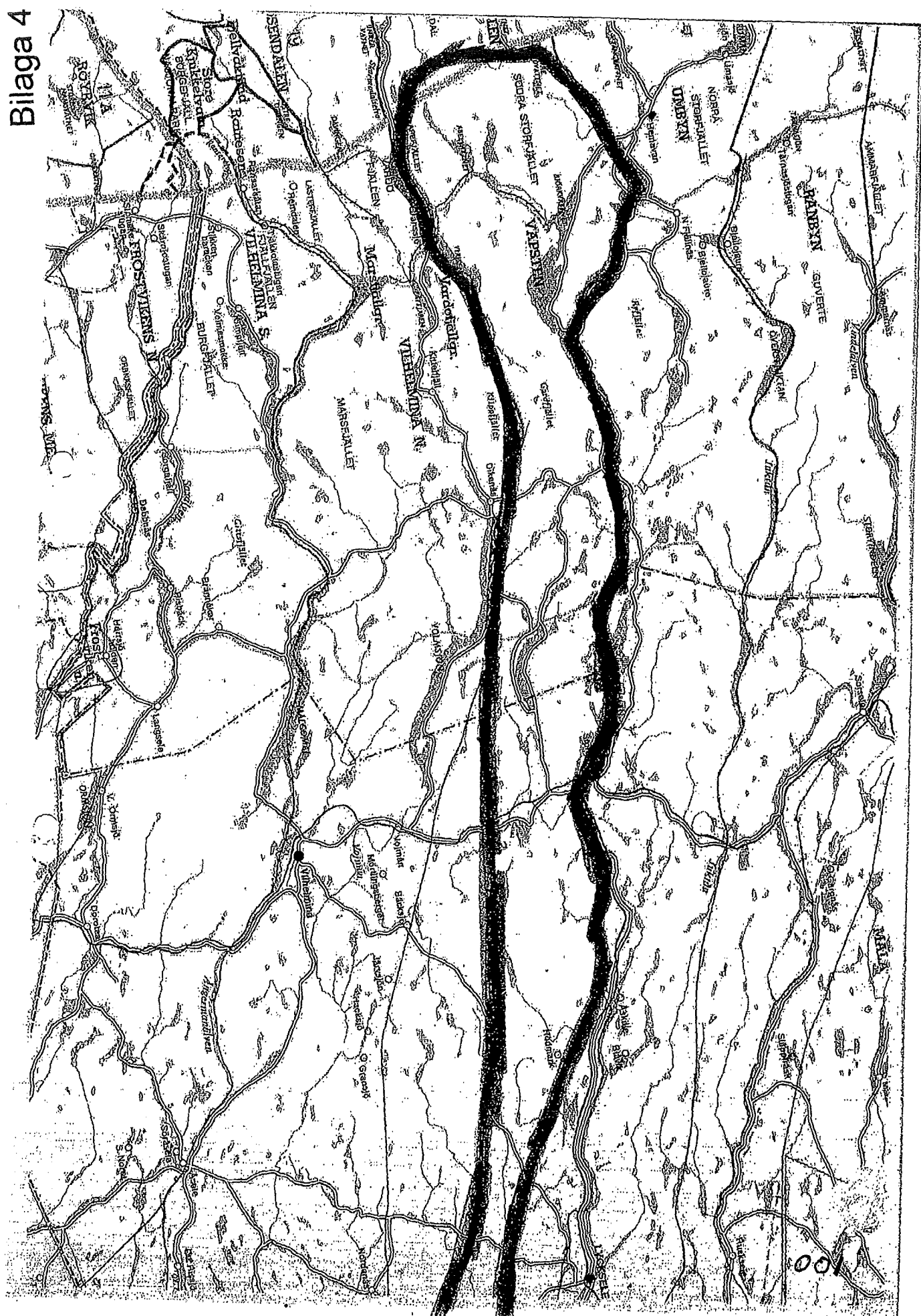
Styrelsen.

Tage Östergren
Tage Östergren

Jonas Barruk

Stig-Harry Johansson

Bilaga 4

INSTITUTET FÖR
RÄTTSHISTORISK FORSKNING
GRUNDAT AV GUSTAV OCH CARIN OLIN

Serien III
Rättshistoriska Skrifter
Tionde Bandet

DISTRIBUERAS AV RÖNNELLS ANTIKVIARIAT AB, STOCKHOLM

Lennart Lundmark & Lars Rumar

Mark och rätt i Sameland

STOCKHOLM DEN 14 JANUARI 2008

002

heter och tillbaka igen. Sedan alla överklagningstider gått ut förklarade länsstyrelsen att avvittringen vunnit laga kraft och ägaren fick en karta och en beskrivning på sitt område.⁸¹

Vid avvittringen avsattes även sockenallmänningar. De områden som inte avvittrades som hemman, nybyggen eller sockenallmänning betecknades som kronoöverloppsmarker. De produktiva delarna av dem avsattes till kronoparker, som förvaltrades av domänstyrelsen och var avsedda för aktivt skogsbruk. De områden som ansågs vara av mindre värde bestod som kronoöverloppsmarker under kronans omedelbara disposition om de inte såldes.

Här cementerades den politik som hade inletts vid mitten av 1800-talet, d. v. s. att så mycket mark som möjligt skulle vara kronans men att samerna skulle ha renbetesrätten. På de marker som avvittrats till enskilda mellan odlingsgränsen och lappmarksgränsen fick samerna utnyttja renbetet endast under vintern enligt avvittringsstadgan. Men rättigheterna preciserades 13 år senare, d. v. s. i renbeteslagen 1886, till att samerna fick utnyttja alla utmarker mellan odlingsgränsen och lappmarksgränsen till renbete under perioden oktober-april. Det gällde även de områden nedanför lappmarksgränsen som de använt som vinterbete "av gammal sedvana".

Lappbyar kvar "under enskild disposition"

Decennierna kring sekelskiftet 1900 var en tid då jordeböckerna utvecklades och ersattes av jordregister (som upprättades av lantmäteristyrelsen) och intecknings- och lagfartsböcker som fördes i häradsrätterna. Även efter avvittringen stod varje lappby kvar som ett "lappskatteländ" i jordeboken. Det betecknades som "krono", "under enskild disposition" och "jordlägenhet".

Att man börjar kalla lappbyarna för lappskatteländ i jordeböckerna hade orsakat missförstånd även hos myndigheterna. Som ett exempel på förvirringen kan nämnas att Västerbottens länsstyrelse skrev till

81. Processen är utförligt beskriven i Stenman 1983, s. 75 ff.

sin motsvarighet i Norrbotten 1923 och frågade om det fanns några lappskatteländ i länet. Frågan gällde lappskatteländ i traditionell mening, d v s mindre renbetesområden som disponerades av enskilda samer. Tjänstemännen på länsstyrelsen i Norrbotten missuppfattade frågan och svarade att man hade många lappskatteländ i länet. Sedan hänvisade de till jordeboken 1876 och räknade upp lappbyarna.

Att lappbyarna inte hade avförts ur kategorin "krono", "under enskild disposition" och "jordlägenhet" uppmärksammades av en ansvarig myndighet först 1943 och då av lantmäteristyrrelsen. Den påpekade förhållandet. Det ledde till en skriftväxling mellan olika myndigheter där bland annat lappfogdarna och länsstyrelsen fick yttra sig.⁸² Kammarkollegiet avgav utlåtanden 1949.⁸³ Där fastslogs att de så kallade lappskatteländerna (d v s lappbyarna) i Norr- och Västerbottens län inte längre skulle upptas i jordregistret under rubriken lappskatteländ under enskild disposition. Lantmäteristyrrelsen kunde 12 mars 1951 slutgiltigt fatta beslut om att "enheterna" skulle "såsom icke vidare befintliga" uteslutas ur jordregistret.⁸⁴

Detta beslut skulle också föras in i jordeböckerna, som fortfarande kan åberopas i vissa tvister om markrättigheter. Men det genomfördes inte konsekvent. I Kammarkollegiets exemplar av jordeboken för Norrbotten från 1876 är det bara Rommavaara och Suondavaara som har försetts med anteckningen "utesluten ur jordregistret jäml. lantmäteristyrrelsens beslut 12 mars 1951". De lappbyarna hade inte existerat sedan 1904 då de gick upp i de större lappbyarna i socknen.⁸⁵

82 Se Utgående skrivelser U 2/48, 1948, Lantmäteristyrrelsens arkiv.

83 Konceptbok 1949, B: 64 30/8 och 9/12 1949, Kammarkollegiets arkiv, Kammarkollegiet.

84 Skrivelse B II: 93 1951, Lantmäteristyrrelsens arkiv.

85 Endast ett fåtal samer tillhörde Rommavaara och Suondavaara vid slutet av 1800-talet. De nomadiserade i stor utsträckning på finska sidan gränsen. Sedan svenska renars vinterbete i Finland förbjöds begärde samerna i Enontekiö (Karesuando) socken vid ett sammanträde 1899 att de som tillhörde Rommavaara och Suondavaara skulle uppgå i någon av de större svenska lappbyarna eller bli finska samer. Länsstyrelsen fattade beslut om detta 1904. Se Avgjorda mål 1904, Luleå länsstyrelsens arkiv, HLA, (cit. SOU 1922:10, s. 70).

Alla andra lappbyar i Norrbotten står kvar som krono under enskild disposition.⁸⁶

I jordeboken för Västerbotten har däremot samtliga lappbyar utom Vapsten försetts med en anteckning om att de är utesluta ur jordregistret 1951. Varför just Vapsten står kvar som ett "lappskatteländ" under enskild disposition på kronomark är obekant.⁸⁷

Sammanfattning

Enskildheterna i historien måste fogas in i ett sammanhang för att tolkas rätt. För att den svenska statens agerande i Lappmarken skall bli begripligt måste det betraktas över en längre tidperiod och ställas i relation till den svenska historien i övrigt. Då blir det uppenbart att rätten till land och vatten i Lappmarken inte har behandlats i samma ordning som i resten av riket. Före sekelskiftet 1800 var häradsrätten i Lappmarken enbart ett slags registreringsinstans för lappbyarnas beslut om fördelningen av lappskatteländ. Därefter hanterades landrättigheterna av länsstyrelsen som en administrativ angelägenhet på kronans jord. Det skedde i lösliga och oreglerade former.

Vägen var lång och krokig fram till det regel- och rättighetssystem som infördes genom avvittningen och renbeteslagarna 1886 och 1898. Under 1650- och 1660-talen redovisar källmaterialet ett samstämmigt agerande från alla myndigheter. Då fördelade lappbyn lappskatteländ enligt gammal sedvänja, häradsrätten registrerade den samiska nämndens avgöranden i tvister och övriga myndigheter betraktade lappskatteländerna som skattejord.

Under 1670- och 1680-talet var böndernas skattemannarätt till jorden ifrågasatt av både högaristokratin och kronan. Offensiven mot skattemannarätten påverkade även länsstyrelsens syn på lappskatteländerna. Från och med de allra sista åren av 1600-talet och ett sekel

86 Jordebok Norrbotten 1876, vol. 2, fol. 1991 a, 2001, 2032, 2033, 2034; vol. 3, fol. 842, 850, 851, 854, vol. 1:2, fol. 421, 456, 458, 459, Kammarkollegiets arkiv.

87 Jordebok Västerbotten 1882, vol. 10, fol. 2151, 2209, vol. 11, fol. 2387, Kammarkollegiets arkiv, Kammarkollegiet.

framöver pågick en tvist om makten över lappskatteländen mellan häradsrätten och länsstyrelsen. Lappbyn fördelade lappskatteländen och häradsrätten betraktade dem som skattejord. Länsstyrelsen hävdade att de var kronojord och gjorde flera framstötter för att ta över rätten att fördela den. Denna sekellånga maktkamp mellan två myndigheter hade ingen motsvarighet i övriga riket.

Kring sekelskiftet 1800 lyckades länsstyrelsen tränga ut häradsrätten från hanteringen av lappskatteländen. Då inträdde ett tillstånd där länsstyrelserna agerade efter eget skön, utan stöd av lagar eller förordningar. Behandlingen av lappskatteländen utformades efter skilda principer i Norr- och Västerbotten. Efterhand slutade länsstyrelserna att ge samer besittningsrätt till lappskatteland. Det skedde utan några direktiv från högre instans. Rätten till mark hanterades även i det fallet betydligt mer godtyckligt än i övriga Sverige.

Kronans anspråk på markresurser i riket utgick under flera sekler från diffusa principer som grundlagts i den medeltida furstestaten och levde vidare hos 1500-1700-talens kungamakt, om än i allt mer försvagad form. Under 1800-talets första decennier förändrades gradvis kronans anspråk. Samhället började tillämpa ekonomiska och fastighetsrättsliga principer som blev allt mer lika dem som gäller i dag. Kronan växlade gradvis in de gamla fursteanspråken till en äganderätt av modern typ.

Detta skedde främst som allmänt hållna deklarationer. De föreskrifter om jordeböcker som utfärdades 1662 och 1724 tillämpades inte i Lappmarken. Myndigheterna nöjde sig med att kalla enkla skattelängder för jordeböcker. Inte förrän 1825 upprättades regelrätta jordeböcker för området. Enligt kammarkollegiets direktiv skulle kameral jordnatur anges för alla enheter. Så skedde också för kronohemman och krononybyggen, men för lappbyar och lappskatteland utelämnades den uppgiften trots att det fanns en särskild kolumn för den i jordeboken.

En ny jordeboksmetod fastställdes 1856. Den tillämpades första gången i Lappmarken i konceptjordeböcker 1858. Där döptes lappbyarna om till lappskatteland och fördes in under kategorin "Krono", "Under enskild disposition", "Jordägenhet". Denna kategori betecknade enheter som innehades med stadgad äborätt, d v s arvsrätt så länge skatten betalades.

Under decennierna efter 1873 avvittrades enheterna under enskild disposition på kronomark som hemman med äganderätt eller krononybyggen med stadgad äborätt. För lappbyarnas gamla områden följdes inte denna princip. Det som inte avvittrats till hemman eller krononybyggen lades ut till kronoöverloppsmark och fördes över till kategorin krono under allmän disposition.

Men lappbyarna stod kvar som krono under enskild disposition i jordeböckerna. Förhållandet upptäcktes först 1943 av lantmäteristyrrelsen via jordregistret. Kammarkollegiet beslutade 12 mars 1951 att enheterna skulle uteslutas ur jordregistret. En anteckning om uteslutningen skulle även föras in i jordeboken eftersom den kamerala jordnaturen i den sist gällande jordeboken kan återopas även i dagens tvister om rätten till jord. En anteckning om att lappbyarna som enheter "under enskild disposition" var uteslagna ur jordregistret gjordes också för byarna i Västerbotten, utom Vapsten, men inte för de existerande lappbyarna i Norrbotten.

Special Jordbok öfver Arvidsjaur Lapp By i Pitken Lappmark af Westerbottens Län, år 1825.

Arvidsjaur Lapp By

Blomma

22

Annotationer.

Enligt Kongl. Maj:ts Nådiga Reglemente den 9. de Julii 1695, och därpå grundade Lappmarkens Jordboken af samma år, betalar motstående Lapp By 22 Rdr Brann årligen.

1834 d. 30 Dec. Bref till H. Bf. i Westerbottens Län ang. förslagen förläggning af Arvidsjaur och Arjeplogs Lappmarken till Westerbottens Län.

1835 d. 8 April undand. utt. rör d: d: d:

1837 d. 10 Februarii Kongl. Bref att Arvidsjaur och Arjeplogs församlingar skola förläggas från Westerbottens till Norrbottens Län.

1867 d. 30 Aug. Kongl. Bref, som föreskriver att Arvidsjaur och Arjeplogs lappmarkar skola tillhöra Pitken lappmark i Westerbottens Län.

1868 d. 20 Maj Kongl. Bref som förordnar att en del af Malå Kapellförsamling i Arvidsjaur Län skall i administrativt hänseende åter förläggas till Westerbottens Län.

Enligt Kongl. Hämmer Collegii Resolution af den 23 Oktober 1871 (Remiss N: 876 år 1871) utgår lappskatten för de till Malå Kapellförsamling förflyttade lappskatteländ 7 Rdr 85 öres.

Enligt Kongl. Collegii utslag den 11 Juli 1879 skola kronabornmanen Kätemaivo N: 1, 1/2 mtl. och Käataliden N: 2, 1/8 mtl. utskutas från Malå Kapellförsamling och tilläggas Sorsele sock. (500 år 1877 R. B.).

1879 d. 11 Juli undand. inigt Utt. ang. Äppliden N: 1, 3/16 mtl., Berg N: 1 1/2 mtl. m. fl. förläggande från Lycksele socken till Malå (51 år 1878 R. B.).

Journal of the State of New York, 1895.

[illegible]

1882 års fördebok
för
Lappmarks fögderiet
af
Västerbottens län.

Register.

socken	Pastorat	Fol.	Upplysningar
<u>Lassmarks lögderiet.</u>			
Löckele	Löckele	2004	Underveining
Östråsk	Östråsk	2005	Östråskes hal för inom mätet socken.
		2005	1882 d. $\frac{10}{8}$ hal brot ang. skitjande och bildande af en part Östråsk är egen jord och socken se hal. b. d. $\frac{8}{3}$ 1894!
Hensle	Hensle	2119	
Gärma	Gärma	2119	se hal. brot d. $\frac{12}{9}$ 1902.
Forsle	Forsle	2176	
"	"	"	
<p>hal. brot d. $\frac{22}{6}$ 1890 ang. odlingsgränser inom Borste Färdel- mina, Hensle och Forsle socknar.</p> <p>hal. brot d. $\frac{31}{12}$ 1913 ang. uppehåll. under d. 1914 af häradsstyrelsegränserna i Lassmarks lögderiet af för- tebottens för.</p>			

Stimula ochrea

Amor

[Handwritten signature]

Amundson

2

فصل اول در بیان کلیات

1847

1/2 Shalimar

*To Washington
1892
Index of 1870 material*

Requisition # 100

[illegible]

အသံအသွယ် ၇၀၀ အသံအသွယ်

• ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀ ၂၁ ၂၂ ၂၃ ၂၄ ၂၅ ၂၆ ၂၇ ၂၈ ၂၉ ၃၀ ၃၁ ၃၂ ၃၃ ၃၄ ၃၅ ၃၆ ၃၇ ၃၈ ၃၉ ၄၀ ၄၁ ၄၂ ၄၃ ၄၄ ၄၅ ၄၆ ၄၇ ၄၈ ၄၉ ၅၀ ၅၁ ၅၂ ၅၃ ၅၄ ၅၅ ၅၆ ၅၇ ၅၈ ၅၉ ၆၀ ၆၁ ၆၂ ၆၃ ၆၄ ၆၅ ၆၆ ၆၇ ၆၈ ၆၉ ၇၀ ၇၁ ၇၂ ၇၃ ၇၄ ၇၅ ၇၆ ၇၇ ၇၈ ၇၉ ၈၀ ၈၁ ၈၂ ၈၃ ၈၄ ၈၅ ၈၆ ၈၇ ၈၈ ၈၉ ၉၀ ၉၁ ၉၂ ၉၃ ၉၄ ၉၅ ၉၆ ၉၇ ၉၈ ၉၉ ၁၀၀

700 150
 700 150
 700 150

15. - 1917 and 1918 - 1919 - 1920 - 1921 - 1922 - 1923 - 1924 - 1925 - 1926 - 1927 - 1928 - 1929 - 1930 - 1931 - 1932 - 1933 - 1934 - 1935 - 1936 - 1937 - 1938 - 1939 - 1940 - 1941 - 1942 - 1943 - 1944 - 1945 - 1946 - 1947 - 1948 - 1949 - 1950 - 1951 - 1952 - 1953 - 1954 - 1955 - 1956 - 1957 - 1958 - 1959 - 1960 - 1961 - 1962 - 1963 - 1964 - 1965 - 1966 - 1967 - 1968 - 1969 - 1970 - 1971 - 1972 - 1973 - 1974 - 1975 - 1976 - 1977 - 1978 - 1979 - 1980 - 1981 - 1982 - 1983 - 1984 - 1985 - 1986 - 1987 - 1988 - 1989 - 1990 - 1991 - 1992 - 1993 - 1994 - 1995 - 1996 - 1997 - 1998 - 1999 - 2000 - 2001 - 2002 - 2003 - 2004 - 2005 - 2006 - 2007 - 2008 - 2009 - 2010 - 2011 - 2012 - 2013 - 2014 - 2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020 - 2021 - 2022 - 2023 - 2024 - 2025 - 2026 - 2027 - 2028 - 2029 - 2030 - 2031 - 2032 - 2033 - 2034 - 2035 - 2036 - 2037 - 2038 - 2039 - 2040 - 2041 - 2042 - 2043 - 2044 - 2045 - 2046 - 2047 - 2048 - 2049 - 2050 - 2051 - 2052 - 2053 - 2054 - 2055 - 2056 - 2057 - 2058 - 2059 - 2060 - 2061 - 2062 - 2063 - 2064 - 2065 - 2066 - 2067 - 2068 - 2069 - 2070 - 2071 - 2072 - 2073 - 2074 - 2075 - 2076 - 2077 - 2078 - 2079 - 2080 - 2081 - 2082 - 2083 - 2084 - 2085 - 2086 - 2087 - 2088 - 2089 - 2090 - 2091 - 2092 - 2093 - 2094 - 2095 - 2096 - 2097 - 2098 - 2099 - 2100 - 2101 - 2102 - 2103 - 2104 - 2105 - 2106 - 2107 - 2108 - 2109 - 2110 - 2111 - 2112 - 2113 - 2114 - 2115 - 2116 - 2117 - 2118 - 2119 - 2120 - 2121 - 2122 - 2123 - 2124 - 2125 - 2126 - 2127 - 2128 - 2129 - 2130 - 2131 - 2132 - 2133 - 2134 - 2135 - 2136 - 2137 - 2138 - 2139 - 2140 - 2141 - 2142 - 2143 - 2144 - 2145 - 2146 - 2147 - 2148 - 2149 - 2150 - 2151 - 2152 - 2153 - 2154 - 2155 - 2156 - 2157 - 2158 - 2159 - 2160 - 2161 - 2162 - 2163 - 2164 - 2165 - 2166 - 2167 - 2168 - 2169 - 2170 - 2171 - 2172 - 2173 - 2174 - 2175 - 2176 - 2177 - 2178 - 2179 - 2180 - 2181 - 2182 - 2183 - 2184 - 2185 - 2186 - 2187 - 2188 - 2189 - 2190 - 2191 - 2192 - 2193 - 2194 - 2195 - 2196 - 2197 - 2198 - 2199 - 2200 - 2201 - 2202 - 2203 - 2204 - 2205 - 2206 - 2207 - 2208 - 2209 - 2210 - 2211 - 2212 - 2213 - 2214 - 2215 - 2216 - 2217 - 2218 - 2219 - 2220 - 2221 - 2222 - 2223 - 2224 - 2225 - 2226 - 2227 - 2228 - 2229 - 2230 - 2231 - 2232 - 2233 - 2234 - 2235 - 2236 - 2237 - 2238 - 2239 - 2240 - 2241 - 2242 - 2243 - 2244 - 2245 - 2246 - 2247 - 2248 - 2249 - 2250 - 2251 - 2252 - 2253 - 2254 - 2255 - 2256 - 2257 - 2258 - 2259 - 2260 - 2261 - 2262 - 2263 - 2264 - 2265 - 2266 - 2267 - 2268 - 2269 - 2270 - 2271 - 2272 - 2273 - 2274 - 2275 - 2276 - 2277 - 2278 - 2279 - 2280 - 2281 - 2282 - 2283 - 2284 - 2285 - 2286 - 2287 - 2288 - 2289 - 2290 - 2291 - 2292 - 2293 - 2294 - 2295 - 2296 - 2297 - 2298 - 2299 - 2300 - 2301 - 2302 - 2303 - 2304 - 2305 - 2306 - 2307 - 2308 - 2309 - 2310 - 2311 - 2312 - 2313 - 2314 - 2315 - 2316 - 2317 - 2318 - 2319 - 2320 - 2321 - 2322 - 2323 - 2324 - 2325 - 2326 - 2327 - 2328 - 2329 - 2330 - 2331 - 2332 - 2333 - 2334 - 2335 - 2336 - 2337 - 2338 - 2339 - 2340 - 2341 - 2342 - 2343 - 2344 - 2345 - 2346 - 2347 - 2348 - 2349 - 2350 - 2351 - 2352 - 2353 - 2354 - 2355 - 2356 - 2357 - 2358 - 2359 - 2360 - 2361 - 2362 - 2363 - 2364 - 2365 - 2366 - 2367 - 2368 - 2369 - 2370 - 2371 - 2372 - 2373 - 2374 - 2375 - 2376 - 2377 - 2378 - 2379 - 2380 - 2381 - 2382 - 2383 - 2384 - 2385 - 2386 - 2387 - 2388 - 2389 - 2390 - 2391 - 2392 - 2393 - 2394 - 2395 - 2396 - 2397 - 2398 - 2399 - 2400 - 2401 - 2402 - 2403 - 2404 - 2405 - 2406 - 2407 - 2408 - 2409 - 2410 - 2411 - 2412 - 2413 - 2414 - 2415 - 2416 - 2417 - 2418 - 2419 - 2420 - 2421 - 2422 - 2423 - 2424 - 2425 - 2426 - 2427 - 2428 - 2429 - 2430 - 2431 - 2432 - 2433 - 2434 - 2435 - 2436 - 2437 - 2438 - 2439 - 2440 - 2441 - 2442 - 2443 - 2444 - 2445 - 2446 - 2447 - 2448 - 2449 - 2450 - 2451 - 2452 - 2453 - 2454 - 2455 - 2456 - 2457 - 2458 - 2459 - 2460 - 2461 - 2462 - 2463 - 2464 - 2465 - 2466 - 2467 - 2468 - 2469 - 2470 - 2471 - 2472 - 2473 - 2474 - 2475 - 2476 - 2477 - 2478 - 2479 - 2480 - 2481 - 2482 - 2483 - 2484 - 2485 - 2486 - 2487 - 2488 - 2489 - 2490 - 2491 - 2492 - 2493 - 2494 - 2495 - 2496 - 2497 - 2498 - 2499 - 2500 - 2501 - 2502 - 2503 - 2504 - 2505 - 2506 - 2507 - 2508 - 2509 - 2510 - 2511 - 2512 - 2513 - 2514 - 2515 - 2516 - 2517 - 2518 - 2519 - 2520 - 2521 - 2522 - 2523 - 2524 - 2525 - 2526 - 2527 - 2528 - 2529 - 2530 - 2531 - 2532 - 2533 - 2534 - 2535 - 2536 - 2537 - 2538 - 2539 - 2540 - 2541 - 2542 - 2543 - 2544 - 2545 - 2546 - 2547 - 2548 - 2549 - 2550 - 2551 - 2552 - 2553 - 2554 - 2555 - 2556 - 2557 - 2558 - 2559 - 2560 - 2561 - 2562 - 2563 - 2564 - 2565 - 2566 - 2567 - 2568 - 2569 - 2570 - 2571 - 2572 - 2573 - 2574 - 2575 - 2576 - 2577 - 2578 - 2579 - 2580 - 2581 - 2582 - 2583 - 2584 - 2585 - 2586 - 2587 - 2588 - 2589 - 2590 - 2591 - 2592 - 2593 - 2594 - 2595 - 2596 - 2597 - 259

1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342

1948-1949. 1948-1949. 1948-1949.

2000 1/2 1000000

The number of letters written by
and sent to his friends during the
year 1890 was 1065.

1. The following names are to be added to the list of names of the
 2. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564.

arg. parviflora, ne munda, per 2-3
15/1088 mit Schattenspross junod. knospenlos, Höhe d. Bl. juve.
1923. 4796/1923 (L.R.)

15/1088 m. above r. 10 aug. 1954. 1954. 1954. 1954. 1954.

05/8

Konungens Befallningshafvandes

i

Westerbottens län

Kungörelser

år 1899.

Ser. A.	Landskansliet.	N:o 139.

N:o 139. Genom resolution den 8 sistlidne Juli har Konungens Befallningshafvande till efterrättelse utfärdat följande:

Byordning

för lappbyarna i Lycksele lappmark.

§ 1.

Lapp åligger att väl vårda sina renar inom det område, som är honom till renbete inom byn anvisadt, och må nedan upptagna renbetesfjell inom de gränser, som Konungens Befallningshafvande för hvar och ett af dem förr fastställt, tills vidare tilldelas följande lappar:

inom Vapsteus lappby i Tärna församling.

Arffjell	1 Axel Nilsson
V. Gardfjell	1 Sjul Andersson i Ullisjaur
Ö. Gardfjell	1 Nils Olof Olofsson
Löffjell	1 Nils Sjuleson Stångberg
Risfjell	1 Axel Mikael Sjulsson

Storfjell	$\frac{2}{3}$	Enoch Johan Nilsson
	$\frac{1}{3}$	Anders Nilsson
S. Tengvattnet	1	Nils Andersson
Virfjell	1	Sjul Andersson d. y.

Inom Umbyns lappby i Tärna och Sorsele församlingar.

Bångfjell	1	Anders Sjulsson
Erik Måns Blåken	1	Carl Johan Andersson
Gurkfjell	1	Oscar Sjulsson
Nuolpfjell	1	
Juktån	1	Anna Greta Andersdotter
Lubben	1	Valfred Fjellström och Nils Persson Fjellström
Långfjell	1	Anna Kajsa Månsdotter, Johan Andreas Samuelson, Nils Em. Samuelsson och Kristina Samuelsdotter
N. Stångberg	1	
Riffjell	1	Magnus Læstander, Anders Aug. Bonto och Zacharias Nilssons omyndiga barn
Risfjell	1	Nils Aron Sjulsson
Saxnäs	1	Nils Sjulsson
S. Brandsfjell	1	Anders Sjulsson, Carl Johan Andersson
Nils Aron Sjulsson och Nils Sjulsson
S. Stångberg	1	Gustaf Mattsson
Stabofjell	1	Johan Sjulsson och Sjul Sjulsson
N. Tengvattnet	1	
Väritsfjell	1	Anders Nilsson
Värtoppfjell	1	Nils Mattsson

Inom Rans lappby i Sorsele församling.

Ahlträsk	1	Jonas Kristofersson och Anders Sivert Johansson
Dalksjö	1	
Därisvare	$\frac{1}{2}$	Brita Kristina Sjulsdotter
	$\frac{1}{2}$	Nils Basilius Andersson
	$\frac{1}{2}$	Abraham Nilsson
	$\frac{1}{2}$	Sivert Andersson
Gillianuole	$\frac{1}{2}$	Johan Teodor Gunnarsson
	$\frac{1}{2}$	Måns Sjulsson och Jonas Månsen

Juktfjell	$\frac{1}{2}$ Sjul Lars Sjulsson
	$\frac{1}{2}$ Anders Persson och Per Ant. Andersson
Källbäck	$\frac{1}{2}$ Johan Andersson Grahn och And. Bartolomeus
	$\frac{1}{2}$ Grahn
Ronl. Tärnfjell	$\frac{1}{2}$ Anders Johansson Spelock och Brita Spelock
Ribbevarda	1 Brita Kristina Larsdotter
	$\frac{1}{3}$ Brita Maria Jonsdotter och Jonas Anders Persson
	$\frac{1}{2}$ Nils Sjulsson
Tjulträsk	$\frac{2}{3}$ Johan Isaksson
	$\frac{1}{3}$ Nils Jonas Nilsson

Inom Grans lappby i Sorsele församling.

Ammarfjell	$\frac{1}{2}$ Ludvig Grahn
	$\frac{1}{2}$ Sjul Lars Larsson
Björkfjell	$\frac{1}{2}$ Erik Larsson och Per Persson
	$\frac{1}{2}$ Johan Klementsson och Erik Klementsson
Bertejaur	$\frac{1}{2}$ Kristina Larsdotter och Lars Israelsson
	$\frac{1}{2}$ Nils Gustafsson
Bertfjell	1 Paulis Månsson
Girtejaur	$\frac{1}{2}$ Lars Jonsson
	$\frac{1}{2}$ Maria Brita Gustafsdotter Johan Dav. Månsson
Nasafjell	1 Anders Eriksson
Sluktjell	$\frac{1}{3}$ Jonas Sjulsson
	$\frac{1}{3}$ Jonas Larsson och Joh. Sigfrid Larsson
	$\frac{1}{3}$ Anders Eriksson i Nasafjell.

§ 2.

Lapp åligger att för de renar, han eger eller har under sin vård, under alla tider af året använda följande antal till arbete dugliga vårdare, af hvilka ingen i ålder må understiga 15 år. för ett gant tal af intill 400 renar och derunder tre vårdare samt en vårdare för hvarje påbörjad trehundralet derutöfver, vid vite af ett hundra kronor för hvarje vårdare, som brister.

§ 3.

Lappar, som hvardera besitta mindre antal renar än 1,000, ega rätt att för gemensam vård inom sina renbetesfjell förena hjordarna,

Protokoll, förstått vid församlingar i
med Färna och Sverre Gordenare
föreningar i tingshuset i Lyckse.
den 13 januari 1899.

Som Storingens Beföringschef i Mästerbo.
här låg genom kongörelse, som den 27 November och
den 28 December 1898 publicerats i lappmarksför-
riktet kyrkor, kallat lappmark inom Lyckse
lappmark till inställning härvid den 10de af
10 f. m. för att inför underordnad, lappfogde,
här af för förslag till lappmark för de förord-
da lappmarkerna, äfven som för att vilja omringa
männ enligt 10 § lappmark och uppgöra färre
längd, som anfördes att 11 § i samma lag,
här följande lappmark iakttagit inställning:

Erik Johan Nilsson från Riefjell, Nils Sjölsson
Stängberg från Riefjell, Anna Sara Nilsson från
Riefjell, Nils Mattsson från Tärnabyfjell, Anders
August Pontus från Stängberg, Johan Andreas Sa-
mmelsson, Nils Emanuel Sammelsson och Kriste-
na Sammelsother från Riefjell, Anders Nils-
son från Tärnabyfjell, Anders Sjölsson och Carl
Johan Andersson från Riefjell, Oscar Sjölsson
från Riefjell genom hustrun, Måfred Sjölsson
och Nils Persson Sjölsson från Riefjell, Nils
Aron Sjölsson från Riefjell, Nils Sjölsson från
Lakavä, Magnus Bäckander från Riefjell genom
hustrun, Brita Kristina Sjölsother och Nils
Brilins Andersson från Riefjell, Johan
Eriksson och Jonas Nilsson från
Lakavä, Sjöl Lars Sjölsson och Per Kristian
Andersson från Riefjell, Jonas Kristiansson

från Ahlström, Nils Sjölund från Rättvik, Anders
 Svant Johansson från Dalby, Johan Jönsson
 från Fjältrick, Luvig Holm och Gul Lars Larsson
 från Åmmerfjell, Johan Klumantson från Björk-
 fjell, Arne Rite Gustafsson och Johan David
 Skarsson från Girtjärn, Lars Jönsson från
 Bertjärn, Paulus Skarsson från Ristfjell genom hustru
 samt Jonas Sjölund och Johan Sigfrid Larsson
 från Skottfjell

S.I.

Förordning af underskrifvet uppgjort förslag till
 lydorningar, dervid samtliga närvarande lappkar
 enades om och antogs följande lydorningar för
 Tärna och Torne församlingens lappstugor:

S. 1.

Lapp stugor äro väl vid de finska rannar inom
 det område, som är konungens tillhörande inom
 lappens område, och må nedan upptäckta rannar
 fjell inom de gränser, som Konungens Befall-
 ningsskapsverk för hvart och ett af dem förr
 fastställt, till vidare tillägg följande lappstugor:

Inom Kapstans lappstuga i Tärna.

Stoffjell	1	Anders Nilsson
Östra Garstfjell	1	Nils Olof Olafsson
Västra Garstfjell	1	Gul Andersson i Ullingjær
Råstfjell	1	Nils Sjölund Stångberg
Ristfjell	1	Anders Mikael Sjölund
Storfjell	$\frac{2}{3}$	Inom Johan Nilsson
	$\frac{1}{3}$	Anders Nilsson
Stora Ingvattent	1	Nils Andersson
Västfjell	1	Gul Andersson d. ny.

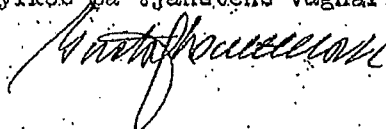
landskansliet den 24 mars 1931.

På Länsstyrelsens vägnar:

Gustaf Hultman

Allan Rietz.

Bestyrkes på tjänstens vägnar:

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'Gustaf Hultman', written over the printed text 'Bestyrkes på tjänstens vägnar:'.

K O P I A

LÄNSSTYRELSEN
Västerbottens län
Förvaltningsavdelningen

BESLUT

1 (2)

1975-05-13

32.19-12-75

rek + mb

Jonas Barruk
Klintvägen 8
920 60 STORUMÄN

Avslag på ansökan om registrering av sameby
(3 bilagor)

Till länsstyrelsen inkom 1974-12-10 ansökan om registrering av Vapstens sameby undertecknad av Jonas Barruk enligt uppdrag.

Till länsstyrelsen hade 1973-04-03 inkommit en annan ansökan om registrering av Vapstens sameby. Denna ansökan kompletterades med hjälp av lantbruksnämndens rennäringsavdelning och fullständig ansökan inkom till länsstyrelsen 1975-03-18. Ansökan var undertecknad av Anders Erling Omma, Per Johannes Omma, Nicolaus Utzi, Tomas Omma, Nils Olof Omma och Henrik Omma.

Lantbruksnämnden har yttrat sig över ansökan av Jonas Barruk.

Jonas Barruk har yttrat sig över lantbruksnämndens yttrande samt över den ansökan om registrering som ingivits av Anders Erling Omma m fl.

Undertecknarna av den först ingivna ansökan har genom Anders Erling Omma yttrat sig över ansökan av Jonas Barruk om registrering av samebyn. Yttrandet bifogas. Av yttrandet framgår ej andra uppgifter av betydelse än lantbruksnämnden lämnat i sitt yttrande.

Länsstyrelsen finner att det av utredningen i ärendet ej framgår att de personer som genom Jonas Barruk ansökt om registrering av Vapstens sameby utgör medlemmar i samebyn enligt 11 § rennäringslagen (1971:437).

Länsstyrelsen lämnar därför ansökan utan bifall.

Länsstyrelsen har denna dag bifallit ansökan av Anders Erling Omma m fl om registrering av Vapstens sameby. Kopia av beslutet bifogas.

Besvärshänvisning (kammarrätten i Sundsvall) enligt bilaga.

ISEN

16a
avdelningen

BESLUT

2

1975-05-13

32.10-12-75

Frågan om medlemskap i Vapstens sameby för de personer som genom Jonas Barruk ansökt om registrering av samebyn prövas av den nu registrerade samebyn i enlighet med 12 § rennäringslagen. Samebyns beslut i detta avseende kan överklagas hos länsstyrelsen.

Jan Axel Bränholm

Anita Wiklund

KOPIA
Bestyrkes
[Signature]

BO

adress
88 UMFA

Gatadress
Kungsgatan 76 B

Telefon
090/122000

Postgata
88888

LÄNSSTYRELSEN
Västerbottens län
Förvaltningsavdelningen

BESLUT

1 (2)

1975-05-13

32.19-11-75

rek + mb

Bilaga 12

Vapstens sameby
c/o Anders Erling Omma
Joesjö
920 64 TÄRNABY

Registrering av sameby
(3 bilagor)

Till länsstyrelsen inkom 1973-04-03 ansökan om registrering av Vapstens sameby. Ansökan kompletterades därefter med hjälp av lantbruksnämndens rennäringsavdelning. Fullständig ansökan om registrering av samebyn inkom till länsstyrelsen 1975-03-18. Ansökan var undertecknad av Anders Erling Omma, Per Johannes Omma, Nicolaus Utzi, Tomas Omma, Nils Olof Omma och Henrik Omma.

Ytterligare en ansökan om registrering av Vapstens sameby inkom till länsstyrelsen 1974-12-10, undertecknad av Jonas Barruk enligt uppdrag. Lantbruksnämnden har yttrat sig över den ansökan

Jonas Barruk har yttrat sig över den först ingivna ansökan om registrering av samebyn. Yttrandet bifogas.

Undertecknarna av den först ingivna ansökan har genom Anders Erling Omma yttrat sig över ansökan av Jonas Barruk om registrering av samebyn.

Av utredningen i ärendet framgår att de personer som undertecknat den först ingivna ansökan, Anders Erling Omma m fl, är medlemmar i Vapstens sameby enligt 11 § rennäringslagen (1971:437).

Länsstyrelsen har funnit att de av Anders Erling Omma m fl ingivna stadgarna för samebyn tillkommit i föreskriven ordning och ej innehåller något som strider mot lag eller författning. Ej heller i övrigt föreligger något hinder mot registrering av Vapstens sameby på grundval av den först ingivna ansökan.

Länsstyrelsen bifaller ansökan av Anders Erling Omma m fl om registrering av Vapstens sameby.

Länsstyrelsen har denna dag avslagit ansökan av Jonas Barruk om registrering av samebyn. Kopia av beslutet bifogas.

LÄNSSTYRELSEN
Västerbottens län
Förvaltningsavdelningen

BESLUT

2

1975-05-13

32.19-11-75

./: Besvärshänvisning (kammarrätten i Sundsvall) enligt bilaga.

Jah Axel Bränholm

Anita Wiklund

BO
134

Postadress
901 86 UMEA

Gatuadress
Kungsgatan 76 B

Telefon
090/122000

Postgiro
3 51 94.0

7631000

1975-05-13

KAMMARRÄTTEN
I SUNDSVALLREKVISITION
Datum

Aktbil

Postadress
Fack
851 01 SUNDSVALL

1975-06-04

Mål nr
1807--	Rotei nr
1815-1975	
Detta nr anges när rekvi-
rerade handlingar översänds.	

3219-11+12-75
INK. 5 JUN 1975

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Härmed rekvireras handlingarna – jämte bestyrkt kopia av BESLUT
och BESVÄRSHÄNVISNING samt bevis om DELGIVNING – till
det överklagade beslutet enligt kopia av bifogade besvärshandling.

Bodil Broström

Se anvisningar
på omstående sidaMOTTAGNINGSBEVIS
Inrikes försändelse

Försändelslag (rek, ass etc)	Belopp	Inlämningspostanstalt	Inlämningsdatum
Pak		Umeå 10	966
Adressatens namn och postadress			
Vaktens Samaby Tamas Ötön			
Avsändarens anteckningar angående försändelsen (bokförlingar etc)			
INK. 2 JUN 1975
LÄNSSTYRELSEN UMEÅ
Allmänna enheten			
Mottagandet erkännes. Särskilt kvitto avgiets till Postverket			
9.6.1975			
Underskrift av adressaten eller dennes befullmäktigade ombud			
Om adressatens eller befullmäktigat ombuds underskrift inte kan påvisas på mottagningen,
beviset, anger postfunktionär här nedan utskickat därtill			
Signatur			
Bf 2012.01 (Maj 70) 2030-Pv fr 5/11 1970			

POSTADRESS

GATUADRESS

TELEFON

FACK

851 01 SUNDSVALL

N. TJÄRNGATAN 6

060-12 83 00

Medlemmarna i Vapstens

1975-05-31

Lappby.

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL
Inb. Mål nr

75-06-03*001807

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL
Inb. Mål nr

75-06-03*001810

Aktbil

75-06-03*001811

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL
Inb. Mål nr

75-06-03*001812

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL
Inb. Mål nr

75-06-03*001813

Aktbil

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL
Inb. Mål nr

75-06-03*001808

Aktbil

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL
Inb. Mål nr

75-06-03*001809

Aktbil

Till Kamarrätten i Sundsvall

Fack

851 01 Sundsvall.

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL
Inb. Mål nr

75-06-03*001814

Aktbil

Angående avslag på registrering av lappby (sameby).

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL
Inb. Mål nr

75-06-03*001815

Aktbil

Härmed vill vi anföra besvär över Länsstyrelsen i Västerbottens Län av den 1975-05-13 beslut om avslag för registrering av Vapstens Lappby (sameby) med motivering att vi inte är medlemmar i Vapstens lappby (sameby).

Vi hävdar att enligt 1928 års renbeteslag och 1971 års renärlingslag § 1 så är vi medlemmar i Vapstens lappby emedan vi och våra fäder har bedrivit renskötse inom Vapstens lappby (sameby) sedan urminnes tid. Att vi frånhänt oss medlemskapet finns inget lagligt beslut om. Att vi blivit utan renar till stor del beror på den olagliga inflyttning som Länsstyrelsen olagligen understött och uraklätit vad som stadgas i 1928 års renbeteslag §§ 9 och 10 samt renbeteslagen i övrigt. De som nu fått byn registrerad kan inte ha vunnit medlemskap sedan 1 juli 1971 nya renärlingslagen skulle träda i kraft. Särskilt då att deras medlemskap har under hela tiden varit under myndigheters prövning.

Vi åberopar Kungl. Kammarkollegiets utredning av den 1973-03-12 Dnr: 1405, 1410-71.

Där framgår det att inflyttningen strider emot vad som står föreskrivet i 1928 års renbeteslag, speciellt då vad som stadgas i §§ 9 och 10. Därtill har icke renmärkeslagens bestämmelser beaktats trots att bymedlemmarna nekat att införa deras märken som är av sådan utformning att största delen av våra märken kunde omvandlas till deras märken.

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL

Dennd kopia/ avskrift övers-
stämmer med originalet

M. S. Sjögren

1975-05-31

Att de ansatser som gjorts för att ogiltigförklara deras inflyttning tidigare inte ens upptagits för behandling av Länsstyrelsen, där lappfogden varit enväldig ordförande och sekreterare utan justeringsmän och intagit i protokoll och handlingar vad som har passat honom bäst.

De små renägarnas problem har helt nonchalerats och hamnat i papperskorgen eller inte tagits upp i protokoll eller handlingar som kan visa deras problem.

Vi anser att avslag om registrering av lappbyn (samebyn) är en fortsatt diskriminering av oss ursamer i Vapstens lappby. Det strider anser vi både mot renbeteslagen samt regeringsformens § 16 om de mänskliga rättigheterna.

Påståendet sid. 9 i Kammarkollegiet utredning "att inflyttningen av norrbottenssamerna varit till gagn för renskötselen i Vapstens lappby" är grotsåk och kränkande, och måste vara uttalad av person som inte har den ringaste aning om vad renskötsel är och skall bedrivas.

Är det rationell renskötsel och till gagn för Vapstens lappby att alla små renägare blivit helt utan renar och de 3-4 största renägarna har måst fly till andra lappbyar? Vi vill att Kammarrätten tar ställning i saken. Det måste tolkas så att vi ursamer i Vapstens lappby inte har människovärde eller betraktas som svenska medborgare.

Vi hävdar och kräver att samtliga punkter upptas till Kammarättens prövning:

- att registrering av lappbyn (samebyn) icke tillkommit i laga ordning.
- att samtliga rätta byamedlemmar enl. renbeteslagen icke blivit kallade till sammanträde angående registrering av samebyn.
- att enligt 1971 års rennäringslag registrering icke tillkommit i laga ordning och att de som fått byn registrerad icke är behöriga att registrera samebyn (lappbyn).
- att Länsstyrelsen överskridit sina befogenheter då Anders-Erling Omma m.fl. fått registrering av Vapstens Lappby (sameby) fastställd av länsstyrelsen.
- att inflyttningen av de som nu fått byn registrerad icke fått inflyttning beviljad i laga ordning.
- att byamedlemmarna icke hörts eller godkänt någon inflyttning enligt 1928 års renbeteslag §§ 9 och 10.
- att renmärkeslagens bestämmelser frångåtts.
- att ursamernas problem icke har beaktats i vederbörlig ordning samt att de små renägarnas problem helt åsidosatts och nonchalerats.

1975-05-31

- att avslag om registrering av lappbyn (samebyn) är en diskriminering av oss ursamer och strider mot renbeteslagen.
- att nya rennäringslagen icke är tillämplig i detta registrerings-ärende på grund av att nu aktuella sämer icke är lagligen berättigad till registrering av lappbyn (samebyn).
- att behörighetsfrågan angående registrering särskilt prövas.
- att avslag om registrering av lappbyn (samebyn) strider mot regeringsformens § 16 samt konventionen om de mänskliga rättigheterna.
- att Länsstyrelsens påstående om en bättre och rationellare renskötsel till följd av inflyttningen tillbakavisas helt och hållet, därför att alla små renägare blivit utan renar och de stora renägarna tvingats utflytta från byn på grund av oreda och bristande samarbete.
- att den påstådda renskötseln grundar sig ytterst på egenmäktigt förfarande och självtäkt.

Tärnabo den 31 maj 1975

Tage Östergren
.....
Tage Östergren
Ordf.

Adress: Tärnabo
920 64 TÄRNABY
Tel. 0954/22014

Födelsenr: 310512-8718

Jonas Barruk
.....
Jonas Barruk
Skr.

Adress: Klintvägen 8
920 60 STORUMAN
Tel. 0951/10453

Födelsenr: 080511-8734

Sigrid Stångberg
.....
Sigrid Stångberg
Järnvägsg. 8 B
920 60 STORUMAN
Tel. 0951/10519
450427-8724

Johan Stångberg
.....
Johan Stångberg
Box 158
920 64 Tärnaby
Tel. 0954/10287
060227-8756

Tomas Stångberg
.....
Tomas Stångberg
Fack 158
920 64 TÄRNABY
Tel. 0954/10287
521229-8573

Anders Sandnäs
.....
Södra Sandnäs
92064 Tärnaby
tel. 0954/22033
90 05 19 - 871

Grete Winka
.....
P. a Sandnäs
920 64 Tärnaby
260113 - 8700
Eskil Winka, Södra Sandnäs
92064 Tärnaby 230804-8772

Ingemar Stångberg
.....
Ingemar Stångberg
920 64 Tärnaby
411213 - 8716

LÄNSSTYRELSEN
Västerbottens län
Förvaltningsavdelningen

KOPIA

YTTRANDE

1975-06-30

32.19-14-75

Kungl Kammarkollegiet
Fack
103 10 STOCKHOLM

Registrering av Vapsten sameby
(2 bilagor) Remiss 1975-06-13 Dnr 754/75

Länsstyrelsen har 1975-05-13 registrerat Vapstens sameby enligt rennäringslagen (1971:437). Till grund för registreringen låg en ansökan av Anders Erling Omma, Per Johannes Omma, Nicolaus Utzi, Tomas Omma, Nils Olof Omma och Henrik Omma. Ansökan inkom till länsstyrelsen 1973-04-03, varefter den kompletterades med hjälp av lantbruksnämndens rennäringsavdelning. Fullständig ansökan inkom 1975-03-18. Kopia av beslutet bifogas.

./.

Länsstyrelsen har vidare 1975-05-13 avslagit en annan ansökan om registrering av Vapstens sameby. Ansökan var undertecknad av Jonas Barruk enligt uppdrag. Lantbruksnämnden yttrade sig över Barruks ansökan. Kopia av beslutet bifogas.

./.

Innan länsstyrelsen beslutade om bifall respektive avslag på ansökningarna om registrering av samebyn fick undertecknarna av de båda ansökningarna tillfälle att yttra sig över motpartens ansökan. Från Barruk m fl inkom som yttrande de till statsrådsberedningen insända skrivelserna.

Barruk m fl har överklagat länsstyrelsens beslut att avslå ansökan om registrering. Målet handläggs av kammarrätten i Sundsvall. Handlingarna i de bägge ärendena finns numera hos kammarrätten.

Jan Axel Bränholm

Anita Wiklund

Kopia till

handlingarna
lantbruksnämnden
kammarrätten i Sundsvall
AW

MA

Postadress
901 86 UMEA

Galvadress
Kungsgatan 76 B

Telefon
090/1220 00

Postgiro
361 94-0

KAMMARRÄTTEN

I SUNDSVALL.

Avdelning 2

DOM

Datum

1975-05-26

Meddelad i

Sundsvall

Bilaga 14

Mål nr

1807---1815-1975

Besvär av nedanstående över beslut av länsstyrelsen i Västerbottens län den 13 maj 1975 angående ansökan om registrering av Vapstens sameby, se bilagorna A och E.

1. JONAS Barruk, Klintvägen 8, 920 60 STORUMAN
2. STIG-HARRY Johansson, Ängedal 1, 920 64 TÄRNABY
3. JOHAN Stångberg, Box 158, 920 64 TÄRNABY
4. SIGRID Stångberg, Järnväggsgatan 8 B, 920 60 STORUMAN
5. TOMAS Stångberg, Fack 158, 920 64 TÄRNABY
6. ANDERS Andersson Winka, Södra Sandnäs, 920 64 TÄRNABY
7. ESKIL Winka, Södra Sandnäs, 920 64 TÄRNABY
8. THEA Winka, Södra Sandnäs, 920 64 TÄRNABY
9. TAGE Östergren, Tärnabo, 920 64 TÄRNABY

I besvären yrkar Barruk och medparter att den registrering av Vapstens sameby som skett på ansökan av Anders Erling Omma m fl skall upphävas samt att registrering av samebyn skall ske på grundval av den av Barruk m fl gjorda ansökan.

Kammarrätten beslutar som följer.

Barruk och medparter har inte anfört sådana omständigheter som bör föranleda annan bedömning i fråga om registreringen av Vapstens sameby.

51929-75

KAMMARRÄTTEN
I SUNDSVALL

DOM
Datum
1975-09-26

RM nr
1807-1815-1975

Kammarrätten lämnar besvären utan bifall.

Besvärshövisning (Formulär 5) se bilaga C.

Bengt Lindberg

Bengt Lindberg

lagman

Paul Näsman

Paul Näsman

kammarrättsråd

Rune Nygren

Rune Nygren

tf assessor

referent

KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL

Om det laghoj/ dykris överens-
stämmer med originalen

1975-09-26

K O P I A

LÄNSSTYRELSEN
Västerbottens län
Förvaltningsavdelningen

BESLUT

1 (2)

1975-05-13

32.19-12-75

rek + mb

Jonas Barruk
Klintvägen 8
920 60 STORUMÄN

Avslag på ansökan om registrering av sameby
(3 bilagor)

Till länsstyrelsen inkom 1974-12-10 ansökan om registrering av Vapstens sameby undertecknad av Jonas Barruk enligt uppdrag.

Till länsstyrelsen hade 1973-04-03 inkommit en annan ansökan om registrering av Vapstens sameby. Denna ansökan kompletterades med hjälp av lantbruksnämndens rennäringsavdelning och fullständig ansökan inkom till länsstyrelsen 1975-03-18. Ansökan var undertecknad av Anders Erling Omma, Per Johannes Omma, Nicolaus Utzi, Tomas Omma, Nils Olof Omma och Henrik Omma.

Lantbruksnämnden har yttrat sig över ansökan av Jonas Barruk.

Jonas Barruk har yttrat sig över lantbruksnämndens yttrande samt över den ansökan om registrering som ingivits av Anders Erling Omma m fl.

Undertecknarna av den först ingivna ansökan har genom Anders Erling Omma yttrat sig över ansökan av Jonas Barruk om registrering av samebyn. Yttrandet bifogas. Av yttrandet framgår ej andra uppgifter av betydelse än lantbruksnämnden lämnat i sitt yttrande.

Länsstyrelsen finner att det av utredningen i ärendet ej framgår att de personer som genom Jonas Barruk ansökt om registrering av Vapstens sameby utgör medlemmar i samebyn enligt 11 § rennäringslagen (1971:437).

Länsstyrelsen lämnar därför ansökan utan bifall.

Länsstyrelsen har denna dag bifallit ansökan av Anders Erling Omma m fl om registrering av Vapstens sameby. Kopia av beslutet bifogas.

Desvärshänvisning (kammarrätten i Sundsvall) enligt bilaga.

LÄNSSTYRELSEN
Västerbottens län
Förvaltningsavdelningen

KOPIA

Bilaga B 32.19-11-75

BESLUT

1 (2)

1975-05-13

32.19-11-75

rek + mb

Vapstens sameby
c/o Anders Erling Omma
Joesjö
920 64 TÄRNABY

Registrering av sameby
(3 bilagor)

Till länsstyrelsen inkom 1973-04-03 ansökan om registrering av Vapstens sameby. Ansökan kompletterades därefter med hjälp av lantbruksnämndens rennäringsavdelning. Fullständig ansökan om registrering av samebyn inkom till länsstyrelsen 1975-03-18. Ansökan var undertecknad av Anders Erling Omma, Per Johannes Omma, Nicolaus Utzi, Tomas Omma, Nils Olof Omma och Henrik Omma.

Ytterligare en ansökan om registrering av Vapstens sameby inkom till länsstyrelsen 1974-12-10, undertecknad av Jonas Barruk enligt uppdrag. Lantbruksnämnden har yttrat sig över den ansökan.

Jonas Barruk har yttrat sig över den först ingivna ansökan om registrering av samebyn. Yttrandet bifogas.

Undertecknarna av den först ingivna ansökan har genom Anders Erling Omma yttrat sig över ansökan av Jonas Barruk om registrering av samebyn.

Av utredningen i ärendet framgår att de personer som undertecknat den först ingivna ansökan, Anders Erling Omma m fl, är medlemmar i Vapstens sameby enligt 11 § rennäringslagen (1971:437).

Länsstyrelsen har funnit att de av Anders Erling Omma m fl ingivna stadgarna för samebyn tillkommit i föreskriven ordning och ej innehåller något som strider mot lag eller författning. Ej heller i övrigt föreligger något hinder mot registrering av Vapstens sameby på grundval av den först ingivna ansökan.

Länsstyrelsen bifaller ansökan av Anders Erling Omma m fl om registrering av Vapstens sameby.

Länsstyrelsen har denna dag avslagit ansökan av Jonas Barruk om registrering av samebyn. Kopia av beslutet bifogas.

Besvärshänvisning

Den som vill överklaga kammarrättens beslut skall göra det skriftligen genom besvär till regeringsrätten. Besvärshandling skall ha kommit in till regeringsrätten inom tre veckor från den dag då han fick del av beslutet. Besvär prövas av regeringsrätten endast om regeringsrätten meddelar prövningstillstånd.

Prövningstillstånd meddelas,

1. om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att frågan prövas av regeringsrätten eller
2. om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

I besvärshandling bör anges det beslut mot vilket talan föres.

Enskild part bör lämna uppgift om namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer.

Insänds besvärshandling med posten skall det ske i betalt brev under adress: Regeringsrätten, Fack, 103 10 Stockholm.

REGERINGSRÄTTENS BESLUT

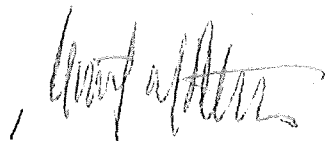
3769~1975

den 18 oktober 1977

på de besvär Johan Stångberg anfört över kammarrättens i Sundsvall dom den 26 september 1975 i mål nr 1809-1975 angående registrering av Vapstens sameby.

Regeringsrätten meddelar ej prövningstillstånd, i följd varav kammarrättens dom står fast.

Regeringsrätten lämnar det i besvären framställda yrkandet om ersättning för kostnader i målet utan bifall.

Gustaf af Petersens

Lantbruksnämnden
i Västmanlands län
Ank 1973-02-23
Orn

15

Protokoll fört vid bystämma med Vapstens
sameby den 1.2.1973.

Närvarande: Rensköttande medlemmarna Nickolaus Utzi, Nils Olof
Omma, Anders Erling Omma och Tomas Omma.

Från lantbruksnämnden närvar avdelningsdirektör
Göran Lundvall samt assistenterna Ture Jonsson och
Unander Axelsson.

§ 1.

Till ordförande för stämman utsågs Göran Lundvall.

§ 2.

Till sekreterare utsågs Unander Axelsson.

§ 3.

Tomas Omma och Anders Erling Omma utsågs till justeringsmän
för protokollet.

§ 4.

Ang. kallelsen.

Stämman beslöt att kallelse till stämman skett i laga ordning
samt att ärendena skulle behandlas i den ordning de upptagits
i föredragningslistan.

§ 5.

Ang. röstlängd.

På grund av pågående utflyttning av medlemmar i samebyn till
annat län konstaterade stämman att de närvarande utgjorde
majoritet av de rensköttande medlemmarna i byn.

§ 6.

Antagande av stadgar för samebyn.

Föredrogs upprättat förslag till stadgar för Vapstens sameby.
Efter viss justering av förslaget beslöt stämman enhälligt
att antaga stadgar för byn i enlighet med till detta protokoll
bifogat stadgeinstrument. Därjämte beslöts att hos länsstyrel-
sen hemställa om registrering av samebyn.

§ 7.

Val av styrelse.

Till ordförande beslöt stämman utse Anders Erling Omma. Till

12

14

övriga ledamöter Nickolaus Utzi, Nils Olof Omma, Tomas Omma, Henrik Omma, Per Johannes Omma och Lars Jonas Omma.

§ 8.

Val av revisorer.

Till revisorer för tiden 1.7 1973 - 30.6.1974 utsågs Axel Gustafsson och Einar Grundström.

Till ersättare för Axel Gustafsson utsågs Eskil Winka och för Einar Grundström utsågs Kerstin Nilsson.

§ 9.

Ang finansiering av planerad slaktanläggning.

Stämman beslöt tillstyrka att erforderliga medel kronor 300.000 för finansiering av slaktanläggning inom byn sökt ur särskilda villkorsmedel och regleringsavgifter och med nedan angiven fördelning,

Villkorsmedel från Gardikens reglering	kr 150.000 .C
Villkorsmedel från Abelvattnets reglering	
del 2	kr 80.000 .C
Regleringsavgifter	kr 70.000 .C
Summa	kr 300.000 .C

§ 10.

Ang. finansiering av planerat stängsel Gransjön - Bodefors mellan Vapstens och Vilhelmina norra samebyar

För uppförande av ifrågavarande stängsel till en beräknad kostnad av 480.000 kr beslöt stämman tillstyrka att särskilda villkorsmedel ianspråk tas med belopp som nedan angivits.

Särskilda villkorsmedel från Ajaurs regl.	60.000.00
" " " Överumans regl.	90.000.00
" " " Abelvattnets regl.	
del I	100.000.00
	250.000.00

Till protokollet antecknades att beslutet gäller under förutsättning att Vilhelmina norra sameby fattar likartat beslut och tillstyrker särskilda villkorsmedel för ifrågavarande änmål med 230.000 kronor. Förslagsvis med nedan angiven fördelning

Särskilda villkorsmedel från Ajaurs regl.	60.000.00
" " " Överumans regl.	90.000.00
" " " Abelvattnets regl.	
del II	80.000.00
	230.000.00

§ 11.

Upplåtelseärenden.

Med de ändringar och tillägg som antecknats på resp. akter tillstyrktes inkomna framställningar från nedannämnda personer

Fiske. Inger M Nilsson, Tärnaby, Olle Fredriksson, Tärnaby, Sven Olov Karlsson, Joeström, Björn Fredhult, Joesjö, Volger Andersson, Sjöberg och Olof V Jakobsson, Joesjö

Småviltjakt Hans Nilsson, Tärnaby, Hilding Persson, Lövlund, och Leif Göran Johansson, Storuman.

§ 12.

Framställningar från nedannämnda personer avstyrktes.

Fiske. Gösta Vesterlund, Vilhelmina, Elis V Magnusson, Hemav Jan Olov Gavelin, Laxbäcken, Staffan Mikaelsson, Sörs Maria Larsson, Bojtikken, Jarl Folkesson, Joeström och Evert F Andersson, Joesjö, Adolf Jonsson, Umeå, Jan Lindblom, Boliden.

Småviltjakt. Curt Made, Tärnaby, Egon Lunder, Lycksele, Alf Johansson, Tärnaby, C O Nilsson, Storuman, Urban Alm, Tärnaby, Alfred E Norberg, Ängesdal, Bror Larsson, Ängesdal och Rune Adsten, Tärnaby.

§ 13.

Framställning från Joeströms fiskevårdsförening ang tillstånd till upprustning av den s k Douglasstugan avstyrktes med motivering att stugan bör få förvärvas av medlem i samebyn.

§ 14.

Framställning från Nickolaus Utzi ang förvärv av den s k Douglasstugan i Tjärrodalen tillstyrktes. Det antecknades att stugan bör försälgas som rivningsvirke.

§ 15.

Ansökan från Alf Östergren, Tärnabo, om tillstånd att få inha avlidne Heribert Östergrens fiskestuga vid Arevattnet, tillstyrktes.

§ 16.

Ansökan från Tärna Linbane AB ang disposition av ett markområde på Laxfjället i Tärna socken för uppförande av renhage och toppstuga för linbanan. Ärendet bordlades i avvaktan på ytterligare utredning av bl a förutsättningarna för hållande av renar inom området.

§ 17.

Renmärkesärenden.

Föredrogs ansökningar från Paulus Baer och Helge Åsdell, ang registrering av renmärken, framställningarna lämnades utan erinran.

§ 18.

Yttrande över besvär av Stig Harry Johansson, Nås, över länsstyrelsens i Västerbottens län beslut att vägra medlemskap i Vapstens sameby.

Stämman beslöt att då inga förändringar inom byn skett som medger utrymme för ytterligare rennäringsutövare vidhålla sin tidigare redovisade ståndpunktstagande i ärendet.

§ 19.

Ang stuga och båthus vid Ropen.

Stämman beslöt föreslå att stuga jämte båthus vid sjön Ropen västra ände enl Kungl Maj:ts brev den 5.6.1970, uppföres av typ som i huvudsak överensstämmer med företedd ritning.

§ 20.

Ang renvaktarstuga vid Vapstsjön.

Stämman beslöt hemställa att en ny renvaktarstuga uppföres vid Vapstsjön av typ som i huvudsak överensstämmer med företedd ritning. Därjämte beslöts att medel som tidigare använts för likartat ändamål, 20.000 kronor ianspråkats.

§ 21.

Föredrogs från polismyndigheten inkommen skrivelse med begäran om yttrande ang medlemskap i samebyn för Alf Östergren, Tärnabo.

Efter överläggning, där olika meningar framkom, beslöt stämman uttala att Östergren inte kan betraktas som medlem i samebyn.

§ 22.

Avslutning

Då intet vidare förekom förklarade ordföranden sammanträdet avslutat.

Som ovan

Göran Lundvall
Göran Lundvall

Justeras:

Tomas Omma

Anders Erling Omma
Anders Erling Omma

Anders-Erling Omma

Vid protokollet

Unander Axelsson
Unander Axelsson

Länstypelsen i Västerbotten län NA

Kungätern 76. 8

201 86. 0MEÅ

Aviskels om registrering av samaby

Med hänvisning till 82 § kommunlagen den 18.6. 1971
meddelas om en registrering av Kungäterns samaby och för
sambyns antagna stadgar. Beträffande sambyns styrelse
etc. följande följande uppgifter.

Styrelsens ordförande: Rexfjäll, TärnabyStyrelsens protokoll: 40 ordf. Anders Erling Ömma, Rexfjäll
320 44 Tärnaby.Styrelseledamöter:

Ordf.	Anders Erling Ömma	Rexfjäll, 320.4 Tärnaby
v. ordf.	Pet Johansson Ömma	" "
sekreterare	Nils-Olof Ömma	" "
ledamöter	Tomas Ömma	" "
	Nils Olof Ömma	
	Henrik Ömma	Karlskrona

Förordningsman: Ordföranden Anders Erling Ömma och Tomas
Ömma Rexfjäll 320 44 har för mig.

Om de nämnda personerna är myndiga, här i något berättat sammanhang
intygas: Henrik Johansson medborgare.

Tärnaby den 1 februari 1973

Anders Erling Ömma
och Tomas Ömma

Tomas Ömma

Namnteckningarna berättas

Henrik Johansson

Anders Ömma

Anders Erling Ömma
Henrik Johansson

Tomas Ömma

Tomas Ömma
Henrik Johansson

1973-02-01

Stadgar för Vapsten sameby

Byn, som erinrar om
att byn leder sin historia tillbaka till tider långt före
1886 års renbeteslag och fortfarande är densamma
samt att byn för principrättegång mot kronan om samernas
rätt till land och vatten med närmare angivna yrkanden om
ägarerätt till mark, jakt och fiske m m
har antagit följande stadgar:

1 §

Samebyns benämning är Vapstens sameby.

2 §

Styrelsen skall ha sitt säte i Boxfjäll, Tärnaby.

3 §

Samebyn skall planera och driva renskötseln så att bästa möjliga resultat uppnås för bymedlemmarna.

Samebyn skall även på annat sätt än genom ekonomisk verksamhet främja bymedlemmarnas samfälliga intressen.

4 §

Styrelsen består av ordförande och sex andra ledamöter. De utses för tiden från en ordinarie bystämma till nästa ordinarie stämma. Styrelsen utser inom sig vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassaförvaltare. Styrelsen är beslutförmålig då ordförande eller vice ordförande och minst två ledamöter är närvarande.

Som styrelsens beslut gäller den mening varom de flesta röstande förenar sig. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden biträder.

I brådskande fråga rörande renskötselns ordande får ordföranden eller, vid förfall för honom, vice ordförande ensam besluta på styrelsens vägnar, om inkallande av ytterligare ledamöter ej utan väsentlig olägenhet kan avvaktas.

1973-03-01

5 §

Revisorernas antal skall vara två. För varje revisor skall finnas en personlig suppleant. De utses för tiden från en ordinarie bystämma till nästa ordinarie stämma och har till uppgift att granska styrelsens förvaltning och byns räkenskaper under hela det räkenskapsår, då de tillsatts.

6 §

Samebyns räkenskapsår omfattar tiden 1.7 - 30.6.

7 §

Med samebyn skall hållas en ordinarie bystämma om året. Den skall äga rum under tiden 1.7 - 30.9.

8 §

På ordinarie bystämma skall förekomma följande ärenden:

1. Val av ordförande vid stämman,
2. upprättande av röstlängd för stämman,
3. val av justeringsman att jämte ordföranden justera protokollet från stämman,
4. uppläsning av styrelsens förvaltningsberättelse för det senaste räkenskapsåret,
5. uppläsning av revisionsberättelsen,
6. fråga om godkännande av den i förvaltningsberättelsen verkställda fördelningen av samebyns utgifter,
7. fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter,
8. för nästkommande år fastställande av:
 - a) arbetsplan
 - b) inkomst- och utgiftsstat
 - c) värdet för dag eller timme av arbete som renskötande medlemmar och deras husfolk efter stämman kommer att utföra för byn,
 - d) utdebiteringslängd samt förskottslikvid,
9. bestämmande av ersättning till styrelseledamöter och revisorer jämte suppleanter,
10. val av styrelseordförande och övriga styrelseledamöter,
11. val av revisorer jämte suppleanter,
12. övriga ärenden, som upptagits i kallelsen till stämman,
13. om samtliga närvarande bymedlemmar är därom ense kan även ärende som väckes vid stämman företagas till avgörande.

1973-03-01

9 §

På extra bystämma får ej förekomma andra än följande ärenden:

1. val av ordförande vid stämman,
2. upprättande av röstlängd för stämman,
3. val av justeringsman att jämte ordföranden justera protokollet från stämman,
4. ärenden, som upptagits i kallelse till stämman.

10 §

Kallelse till ordinarie bystämma skall ske genom brev till samtliga bymedlemmar. Kallelsebrev skall ha avsänts senast 14 dagar före stämman och bör åtföljas av föredragningslista samt förslag till arbetsplan och förslag till inkomst- och utgiftsstat. Kallelse till extra stämma skall ske till varje medlem så att den är medlemmen tillhanda senast en dag före extra stämman. Övriga meddelanden till medlemmarna tillställs dessa på sätt styrelsen finner lämpligt.

11 §

Förskottslikvid till betalning av samebyns utgifter skall av renskötande medlem inbetalas inom 30 dagar efter erhållen anmodan.

Renskötande medlems skuld till eller fordran hos samebyn enligt slutlig utgiftsfördelning för det senaste räkenskapsåret skall erläggas inom 30 dagar efter ordinarie bystämmas avslutande.

12 §

Samebyn skall ha följande fonder, nämligen investeringsfond och byfond.

Avsättning till fonderna skall ske på så sätt att av bystämmans beslutad andel, minst 5 % respektive minst 5 % av dels byns intäkter genom försäljning av omärkta renar dels de till stämmans förfogande stående intrångsersättningarna och avgifterna för nyttjanderättsupplåtelser årligen tillföres respektive fond.

1973-03-01

Investeringsfonden får enligt bystämmans beslut användas för att bekosta dels anläggande eller ombyggnad av fast driftsanläggning för renskötseln, dels anskaffande av eller större reparation på rörlig driftsanordning för renskötseln.

Byfonden får enligt bystämmans beslut användas för att reducera de renskötande medlemmarnas bidrag till samebyns kostnader under sådana år, då kostnaderna per ren är högre än som motsvarar medeltalet för de tre närmast dessförinnan förflutna räkenskapsåren, samt för fackliga ändamål och eventuella skadestånd.

Rätt till andel i fondernas behållning eller i samebyns övriga tillgångar tillkommer icke vare sig medlem som utträder ur samebyn eller renskötande medlem som av annan anledning upphör med sin renskötsel.

Ordningsföreskrifter

13 a §

Försäljning eller slakt av annan tillhörig ren får ske endast med stöd av fullmakt som utvisar, att renägaren lämnat sitt medgivande. På fullmakten skall renens öronmärke vara avritat.

13 b §

Försäljning av nymärkt renkalv får ske endast i närvaro av antingen ordförande i samebyn eller av samebyn utsedd kontrollant eller två vittnen.

Att dessa stadgar för Vapsten har antagits vid sammanträde den 1 februari 1973 betygar undertecknade styrelseledamöter.

Anders Erling Omma

Nils Olof Omma

H Thomas Omma

Nic. Utzi

Bestyrkes på tjänstes vägnar

Anders Erling Omma

14

Lantbrukets förbund
Västmanlands län
Ans 1973-02-23
Dr...

Sammanträde med styrelsen för Vapstens
sameby den 1.2.1973.

Närvarande: Nickolaus Utzi, Nils Olof Omma, Tomas Omma och
Anders Erling Omma.

§ 1.

Att jämte ordföranden justera dagens protokoll utsågs
Nils Olof Omma.

§ 2.

Styrelsen konstituerade sig på följande sätt:

Till vice ordförande valdes Per Johannes Omma, till kassör
Tomas Omma och till sekreterare Nickolaus Utzi.

§ 3.

Ang firmateckning.

Det beslöts att förutom styrelsen i sin helhet skall ordföranden
Anders Erling Omma och kassören Tomas Omma var för sig äga
rätt att teckna föreningens firma.

Som ovan

Anders Erling Omma

Anders Erling Omma
Ordförande

Vid protokollet

Nickolaus Utzi

Nickolaus Utzi

Justeras:

Nils Olof Omma
Nils Olof Omma

2

Lantbruksnämnden
i Västmanlands län
Ank. 1973-02-28
Der

Protokoll fört vid bystämma med Vapstens
sameby den 1.2.1973.

Närvarande: Rensköttande medlemmarna Nickolaus Utzi, Nils Olof
Omma, Anders Erling Omma och Tomas Omma.

Från lantbruksnämnden närvar avdelningsdirektör
Göran Lundvall samt assistenterna Ture Jonsson och
Unander Axelsson.

§ 1.

Till ordförande för stämman utsågs Göran Lundvall.

§ 2.

Till sekreterare utsågs Unander Axelsson.

§ 3.

Tomas Omma och Anders Erling Omma utsågs till justeringsmän
för protokollet.

§ 4.

Ang. kallelsen.

Stämman beslöt att kallelse till stämman skett i laga ordning
samt att ärendena skulle behandlas i den ordning de upptagits
i föredragningslistan.

§ 5.

Ang. röstlängd.

På grund av pågående utflyttning av medlemmar i samebyn till
annat län konstaterade stämman att de närvarande utgjorde
✓ majoritet av de rensköttande medlemmarna i byn.

§ 6.

Antagande av stadgar för samebyn.

Föredrogs upprättat förslag till stadgar för Vapstens sameby.
Efter viss justering av förslaget beslöt stämman enhälligt
att antaga stadgar för byn i enlighet med till detta protokoll
bifogat stadgeinstrument. Därjämte beslöts att hos länsstyrel-
sen hemställa om registrering av samebyn.

§ 7.

Val av styrelse.

Till ordförande beslöt stämman utse Anders Erling Omma. Till

Övriga ledamöter Nickolaus Utzi, Nils Olof Omma, Tomas Omma, Henrik Omma, Per Johannes Omma och Lars Jonas Omma.

§ 8.

Val av revisorer.

Till revisorer för tiden 1.7 1973 - 30.6.1974 utsågs Axel Gustafsson och Einar Grundström.

Till ersättare för Axel Gustafsson utsågs Eskil Winka och för Einar Grundström utsågs Kerstin Nilsson.

§ 9.

Ang finansiering av planerad slaktanläggning.

Stämman beslöt tillstyrka att erforderliga medel kronor 300.000 för finansiering av slaktanläggning inom byn sökt ur särskilda villkorsmedel och regleringsavgifter och med nedan angiven fördelning,

Villkorsmedel från Gardikens reglering	kr 150.000 .00
Villkorsmedel från Abelvattnets reglering	
del 2	kr 80.000 .00
Regleringsavgifter	kr 70.000 .00
Summa	kr 300.000 .00

§ 10.

Ang. finansiering av planerat stängsel Gransjön - Bodefors mellan Vapstens och Vilhelmina norra samebyar

För uppförande av ifrågavarande stängsel till en beräknad kostnad av 480.000 kr beslöt stämman tillstyrka att särskilda villkorsmedel ianspråkta med belopp som nedan angivits.

Särskilda villkorsmedel från Ajaurs regl.	60.000.00
" " " Överumans regl.	90.000.00
" " " Abelvattnets regl.	
del I	100.000.00
	<u>250.000.00</u>

Till protokollet antecknades att beslutet gäller under förutsättning att Vilhelmina norra sameby fattar likartat beslut och tillstyrker särskilda villkorsmedel för ifrågavarande ändamål med 230.000 kronor. Förslagsvis med nedan angiven fördelning

Särskilda villkorsmedel från Ajaurs regl.	60.000.00
" " " Överumans regl.	90.000.00
" " " Abelvattnets regl.	
del II	80.000.00
	<u>230.000.00</u>

§ 11.

Upplåtelseärenden.

Med de ändringar och tillägg som antecknats på resp. akter tillstyrktes inkomna framställningar från nedannämnda personer.

Fiske. Inger M Nilsson, Tärnaby, Olle Fredriksson, Tärnaby, Sven Olov Karlsson, Joeström, Björn Fredhult, Joesjö, Volger Andersson, Sjöberg och Olof V Jakobsson, Joesjö.

Småviltjakt Hans Nilsson, Tärnaby, Hilding Persson, Lövlund, och Leif Göran Johansson, Storuman.

§ 12.

Framställningar från nedannämnda personer avstyrktes.

Fiske. Gösta Vesterlund, Vilhelmina, Elis V Magnusson, Hemavan, Jan Olov Gavelin, Laxbäcken, Staffan Mikaelsson, Sorselo Maria Larsson, Bojtikken, Jarl Folkesson, Joeström och Evert F Andersson, Joesjö, Adolf Jonsson, Umeå, Jan Lindblom, Boliden.

Småviltjakt. Curt Made, Tärnaby, Egon Lunder, Lycksele, Alf Johansson, Tärnaby, C O Nilsson, Storuman, Urban Alm, Tärnaby, Alfred E Norberg, Ängesdal, Bror Larsson, Ängesdal och Rune Adsten, Tärnaby.

§ 13.

Framställning från Joeströms fiskevårdsförening ang tillstånd till upprustning av den s k Douglasstugan avstyrktes med motivering att stugan bör få förvärras av medlem i samebyn.

§ 14.

Framställning från Nickolaus Utzi ang förvärv av den s k Douglasstugan i Tjärrodalen tillstyrktes. Det antecknades att stugan bör försäljas som rivningsvirke.

§ 15.

Ansökan från Alf Östergren, Tärnamo, om tillstånd att få inneha avlidne Heribert Östergrens fiskestuga vid Arevattnet, tillstyrktes.

§ 16.

Ansökan från Tärna Linbane AB ang disposition av ett markområde på Laxfjället i Tärna socken för uppförande av renhage och toppstuga för linbanan. Ärendet ordlades i avvaktan på ytterligare utredning av bl a förutsättningarna för hållande av renar inom området.

§ 17.

Renmärkesärenden.

Föredrogs ansökningar från Paulus Daer och Helge Åsdell, ang registrering av renmärken, framställningarna lämnades utan erinran.

§ 18.

Yttrande över besvär av Stig Harry Johansson, Nås, över länsstyrelsens i Västerbottens län beslut att vägra medlemskap i Vapstens sameby.

Stämman beslöt att då inga förändringar inom byn skett som medger utrymme för ytterligare renmäringsutövare vidhålla sitt tidigare redovisade ståndpunktstagande i ärendet.

§ 19.

Ang stuga och båthus vid Ropen.

Stämman beslöt föreslå att stuga jämte båthus vid sjön Ropens västra ände enl Kungl Maj:ts brev den 5.6.1970, uppföres av typ som i huvudsak överensstämmer med företedd ritning.

§ 20.

Ang renvaktarstuga vid Vapstsjön.

Stämman beslöt hemställa att en ny renvaktarstuga uppföres vid Vapstsjön av typ som i huvudsak överensstämmer med företedd ritning. Därjämte beslöts att medel som tidigare anvisats för likartat ändamål, 20.000 kronor ianspråkats.

§ 21.

Föredrogs från polismyndigheten inkommen skrivelse med begäran om yttrande ang medlemskap i samebyn för Alf Östergren, Tärnabo.

Efter överläggning, där olika meningar framkom, beslöt stämman uttala att Östergren inte kan betraktas som medlem i samebyn.

§ 22.

Avslutning

Då intet vidare förekom förklarade ordföranden sammanträdet avslutat.

Som ovan

Göran Lundvall
Göran Lundvall

Justeras:

Tomas Omma

Anders Erling Omma
Anders Erling Omma

Anders Erling Omma

Vid protokollet

Unander Axelsson
Unander Axelsson

Protokoll fört vid sammanträde
med styrelsen för Vårstems
samsky den 9.5.1974

Närvarande: Anders Berting Emma, Per Johannes
Emma, Nicholas Utz och Henrik
Thomas Emma.

§ 1.

Det jämte ordföranden justera dagens protokoll
utgavs Henrik Thomas Emma och Per Johannes
Emma

§ 2.

Det bestäms att Anders Berting Emma och Henrik
Thomas Emma var för sig skall äga rätt att
teckna föreningens finna.

Som ovan

Anders Berting Emma

Ordförande

vid protokollet

Nr. Utz

sekretarie

Justeras:

Per Johannes

Henrik Thomas Emma

Anders Berting Emmas och Henrik Thomas Emmas
egentliga utgåva namnteckningar berättas:

Anders Berting Emma

Härmed intygas att styrelseledamöterna i Vapstens sameby

ordföranden Anders Erling Omma	Boxfjäll, 920 64 Tärnaby
ledamoten Per Johannes Omma	" "
Nicolaus Utzi	" "
H Tomas Omma	" "
Nils Olof Omma	" "
Henrik Omma	" "

är myndiga och här i riket bosatta svenska medborgare.

Vidare intygas att styrelsen består av ovannämnde ordförande och fem ledamöter. I stadgarna för samebyn består styrelsen av ordförande och sex ledamöter. På grund av att de två övriga bymedlemmarna erhållit inflyttningstillstånd till sameby i Jämtlands län kan styrelsen för närvarande endast uppgå till, förutom ordförande, fem ledamöter.

Umeå den 14 maj 1973.

På tjänstens vägnar

Göran Lundvall

Göran Lundvall
Rennäringsavdelningen
Lantbruksnämnden, Umeå

Stadgar

för Vapsten 1 sameby

Byn, som erinrar om
att byn leder sin historia tillbaka till tider långt före
1886 års renbeteslag och fortfarande är densamma
samt att byn för principrättegång mot kronan om samernas
rätt till land och vatten med närmare angivna yrkanden om
ägganderätt till mark, jakt och fiske m.m.
har antagit följande stadgar:

1 §

Samebyns benämning är

Vapstens Sameby

2 §

Styrelsen skall ha sitt säte i

Borjåll, Tärnaby

3 §

Samebyn skall planera och driva renskötseln så att bästa möjliga resultat uppnås för bymedlemmarna.

Samebyn skall även på annat sätt än genom ekonomisk verksamhet främja bymedlemmarnas samfälliga intressen.

4 §

Styrelsen består av ordförande och ~~fyra~~ ^{tre} andra ledamöter ~~och~~ ^{ett} ~~två suppleanter~~. De utses för tiden från en ordinarie bystämma till nästa ordinarie stämma. Styrelsen utser inom sig vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassaförvaltare. Styrelsen är beslutsför, då ordförande eller vice ordförande och minst två ledamöter är närvarande.

Som styrelsens beslut gäller den mening varom de flesta röstande förenar sig. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden biträder.

I brådskande fråga rörande renskötselns ordnande får ordföranden eller, vid förfall för honom, vice ordförande ensam besluta på

styrelsens vägnar, om inkallande av ytterligare ledamöter ej utan väsentlig olägenhet kan avvaktas.

5 §

Revisorernas antal skall vara två. För varje revisor skall finnas en personlig suppleant. De utses för tiden från en ordinarie bystämma till nästa ordinarie stämma och har till uppgift att granska styrelsens förvaltning och byns räkenskaper under hela det räkenskapsår, då de tillsatts.

6 §

Samebyns räkenskapsår omfattar tiden 1/1 - 30/6

7 §

Med samebyn skall hållas en ordinarie bystämma om året. Den skall äga rum under tiden 1/7 - 30/9

8 §

På ordinarie bystämma skall förekomma följande ärenden:

1. Val av ordförande vid stämman,
2. upprättande av röstlängd för stämman,
3. val av justeringsman att jämte ordföranden justera protokollet från stämman,
4. uppläsning av styrelsens förvaltningsberättelse för det senaste räkenskapsåret,
5. uppläsning av revisionsberättelsen,
6. fråga om godkännande av den i förvaltningsberättelsen verkställda fördelningen av samebyns utgifter,
7. fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter,
8. för nästkommande år fastställande av:
 - a) arbetsplan
 - b) inkomst- och utgiftsstat
 - c) värdet för dag eller timme av arbete som renskötande medlemmar och deras husfolk efter stämman kommer att utföra för byn,
 - d) utdebiteringslängd samt förskottslikvid.
9. bestämmande av ersättning till styrelseledamöter och revisorer jämte suppleanter,
10. val av styrelseordförande och övriga styrelseledamöter ~~jämte suppleanter,~~
11. val av revisorer jämte suppleanter,

12. övriga ärenden, som upptagits i kallelsen till stämman,
 13. om samtliga/bymedlemmar ~~är~~ närvarande ^{ett} ~~och~~ därom ense kan
 även ärende som väckes vid stämman företagas till avgörande.

9 §

På extra bystämma får ej förekomma andra än följande ärenden:

1. val av ordförande vid stämman,
2. upprättande av röstlängd för stämman,
3. val av justeringsman att jämte ordföranden justera protokollet från stämman,
4. ärenden, som upptagits i kallelse till stämman.

10 §

Kallelse till ordinarie bystämma skall ske genom brev till samtliga bymedlemmar. Kallelsebrev skall ha avsänts senast 14 dagar före stämman och bör åtföljas av föredragningslista samt förslag till arbetsplan och förslag till inkomst- och utgiftsstat. Kallelse till extra stämma skall ske till varje medlem så att den är medlemmen tillhanda senast en dag före extra stämman. *Övriga meddelanden till medlemmarna, såsom till exempel förslag till arbetsplan, skall vara tillhanda medlemmarna senast en dag före stämman.*

11 §

Förskottslikvid till betalning av samebyns utgifter skall av renskötande medlem inbetalas inom 30 dagar efter erhållen anmodan.

Renskötande medlems skuld till eller fordran hos samebyn enligt slutlig utgiftsfördelning för det senaste räkenskapsåret skall erläggas inom 30 dagar efter ordinarie bystämmas avslutande.

12 §

Samebyn skall ha följande fonder, nämligen investeringsfond, ~~utjämningsfond~~ och byfond.

Avsättning till fonderna skall ske på så sätt att av bystämman beslutad andel, minst 5 % respektive minst 5 % ~~respektive minst~~ 5 % av dels byns intäkter genom försäljning av omärkta renar dels de till stämmans förfogande stående inträngsersättningarna och avgifterna för nyttjanderättsupplåtelser årligen tillföres respektive fond. Avsättning behöver dock ej ske till dessa fonder när storleken uppgår till minst kr,

respektive minst _____ kr, respektive minst _____ kr, per ren som högst får hållas inom byns betesområde.

Investeringsfonden får enligt bystämmans beslut användas för att bekosta dels anläggande eller ombyggnad av fast driftsanläggning för renskötseln, dels anskaffande av eller större reparation på rörlig driftsanordning för renskötseln.

Reservfonden
~~Utjämningsfonden~~ får enligt bystämmans beslut användas för att reducera de renskötande medlemmarnas bidrag till samebyns kostnader under sådana år, då kostnaderna per ren är högre än som motsvarar medeltalet för de tre närmast dessförinnan förflutna räkenskapsåren, *samt för förbrukade skinn och skinnrester*

~~Reservfonden får enligt stämmans beslut användas för faekliga ändamål och eventuella skadestånd.~~

Rätt till andel i fondernas behållning eller i samebyns övriga tillgångar tillkommer icke vare sig medlem som utträder ur samebyn eller renskötande medlem som av annan anledning upphör med sin renskötsel.

~~I de byar det befinnes lämpligt kan dessutom följande ordningsföreskrifter intas i stadgarna.~~

Ordningsföreskrifter

13 a §

Försäljning eller slakt av annan tillhörig ren får ske endast med stöd av fullmakt som utvisar, att renägaren lämnat sitt medgivande. På fullmakten skall renens örnmärke vara avritat.

13 b §

Försäljning av nymärkt renkalv får ske endast i närvaro av antingen ordförande i samebyn eller av samebyn utsedd kontrollant eller två vittnen.

Alla dessa stadgar för läpsten har antagits av samebynsstämma den 1 februari 1933 betygat underskriftna styrelsemedlemmar

Arvid Ljunggren

Edvard Örnsten

U. Rönneby

Sten Ljung

01 Förhållande

FÖRHÖR

Bil.

krinsp Birger Strömberg

Sid.

02 Förhållande

03 Förhållande 04 Förhållande kl 05 Dnr

polisstationen, Storuman

1982-10-05 08.00

06

Telefon-
förhör

07

Förhöret intalat
på band/band100. Utskrift av ut-
låtelse av (sign)

08 Hord person (efternamn och alla förnamn i rätt följd, tilltalsnamn markerat)

Grubbström, Klas FOLKE

10 Personnummer

31 11 18 -8714

11 Yrke/Titel

assistent

12 Födelsehemort (församling och länsboksstav)

13 Kyrkobokföringsort (församling och länsboksstav)

14 Postadress (utdelningsadress och orsakadress), telefon bostaden

Sågvägen 9, 923 00 STORUMAN, tfn 0951/112 39

15 Medborgare i
(betr utl)

16 Anställning (arbetsgivare, postadress), telefon, centralt sjömansregistrering

Lantbrukarnämnden, Box 9, 923 00 STORUMAN, tfn 0951/112 90

17 Förhållare namn och postadress (betr misstänkt som är underårig eller utlänning)

18 Ställning till misstänkt - målsägande
- vittne

19 Körkort mm

Har
körkortHar
traktorkortAnnan kör-
kortshavare

Klass (betr kk)

Länsbeteckning

När bokst (betr kk)

20 Den hörde är

missänkt

målsägande

vittne

sakkunnig

21 Förhörsvittne eller annan närvarande (i ex folk)

Ej tillgängligt

22 Underrättad om misstanke för / Anledning till förhöret

Utredning angående förhållandena inom Vapstens sameby.

23 Försvarare (best i 12 § FoU iakttagna)

Önskas ej / Önskas (Ev namn)

24 Berättelse

Uppgift om Grubbströms person

På fråga från förhållsledaren uppgav Grubbström, att han arbetade som skogsarbetare fram till år 1964. År 1965 började han vikariera för lapp tillsyningsmännen i Västerbottens län under deras ledigheter. Åren 1967 - 1968 förordnades han av Vattendomstolen att biträda Vattendomstolens sakkunnige i renskötsel-frågor, vilken var f d lappfogden Hilding Ritzén. 1968 - 1969 hade Grubbström lappväsandets uppdrag att vara arbetsledare för stängselbygge mellan Rams och Grans samebyar inom Sorsele kommun. Från den 1 juli 1969 var Grubbström instruktör vid lappväsandet med stationeringsort i Sorsele. Den 1 nov 1974 omstationerades han till Storuman och hans huvudsakliga arbetsområden var Sorsele, Malå, Vilhelmina och Dorotea kommuner. Från den 1/1 1981 har hans arbetsområden bestämts till Vapstens och Vilhelmina Norra och Södra samebyar.

Medlemskap i Vapstens sameby - möjlighet att erhålla del i intrångsersättningarna till följd av vattenregleringarna

Under 1950-, 1960- och 1970-talen har Umeälven med tillflöden reglerats. I samband därmed har bl a Vapstens sameby till-erkänts intrångsersättningar. En del av intrångsersättningarna har tillfallit Samefonden och en del har gått direkt till samebyn. De aktuella ersättningarna avser ersättning för skada för all framtid. Vapstens sameby har tillerkänts sådana ersättningar på tillsammans omkring 2 - 3 miljoner kronor.

På fråga uppgav Grubbström, att han har den uppfattningen, att

041

medlemmarna i Vapstens sameby medvetet försökt utesluta andra renskötare från byn för att på så sätt få ensam tillgång till de erhållna inträngsersättningarna. Ett led i dessa strävanden från samebyns medlemmar kan ha varit ansökningarna om avgångsvederlag för Inger Maria, Maj-Britt och Margit Omma - dvs Nils Olov Ommas mor och hans två syststrar. Ingen av dessa tre uppräknade personer lär ha vetat om den aktuella ansökan om avgångsvederlag förrän den började handläggas på lantbruksnämnden. Margit Omma eller Maj-Britt Omma lär då ansökan ingavs ha befunnit sig i utlandet.

Grubbström uppgav som sin uppfattning, att den aktuella ansökan ingavs för att reducera antalet personer, som kunde få del av de nämnda inträngsersättningarna.

På fråga uppgav Grubbström vidare, att han är av den uppfattningen, att anledningen till att Vapstens sameby inte lät registrera sig förrän år 1975 kan ha varit, att man inom samebyn hade den uppfattningen att det var lättare att fördela inträngsersättningarna mellan bymedlemmarna under den gamla ordningen. I den gamla formen för samebyn fanns inga stadgar antagna och följaktligen kunde man göra som man önskade.

Formella fel i Vapstens samebys förvaltning

Den 1 juli 1971 trädde rennäringslagen i kraft. Denna ersatte 1928 års renbeteslag. Det nya med rennäringslagen var bl a, att samebyarna blev mer självständiga och skulle fungera som ett slags ekonomisk förening. Full rättskapacitet enligt rennäringslagen fick samebyarna först efter registrering hos vederbörande länsstyrelse. Alla andra samebyar i Västerbottens län lät registrera sig enligt rennäringslagens föreskrifter under år 1971 och 1972. Det var endast Vapstens sameby som inte kom in med någon registreringsansökan.

Troligen i november månad 1974 inkom renskötselberättigade personer, vilka tidigare varit medlemmar i Vapstens gamla lappby, in med en registreringsansökan beträffande Vapstens sameby. Ingen av dessa personer var aktiva renskötare i Vapsten. När de aktiva renskötarna i Vapsten fick kännedom om denna ansökan inkom de med en ansökan till länsstyrelsen där fyra av dem hade undertecknat stadgarna beträffande den nya samebyn. Vad Grubbström uppgav sig känna till så lämnades vid detta tillfälle ingen uppgift om antalet medlemmar i den nya samebyn och vilka de skulle vara. Den ansökan, som de aktiva renskötarna inkom med, registrerades vid länsstyrelsen varvid två tjänstemän vid lantbruksnämnden aktivt stödde denna ansökan. Ansökan om registrering för samebyn från de icke aktiva renskötarna för- anledde ingen åtgärd.

Enligt rennäringslagen skall styrelsen i samebyn för varje räkenskapsår i förvaltningsberättelse redovisa sin förvaltning. I förvaltningsberättelsen skall särskilt uppges bl a ägarna till de renar som under året hållits på byns betesområde och antalet renar för varje ägare. Denna uppgift är då detsamma som uppgift om medlemskap i samebyn. Någon förvaltningsberättelse har aldrig avgivits från styrelsen för Vapstens sameby. Det

finns därför inte heller någon uppgift om hur många personer och vilka, som är medlemmar i samebyn.

Avbrott i förhöret kl 09.15 - 09.40.

På fråga uppgav Grubbström, att de enda stadgar han känner till för Vapstens sameby är de stadgar, som är upprättade den 1/3 1973 och undertecknade av Anders Erling Omma, H Tomas Omma, Nils Olov Omma och Nicolaus Utzi. Under de egentliga stadgarna står antecknat

"Att dessa stadgar för Vapsten har antagits vid sammanträde den 1 februari 1973 betygar undertecknade styrelseledamöter."

I stadgarnas 4 § står bl a:

"Styrelsen består av ordförande och sex ledamöter. De utses för tiden från en ordinarie bystämma till nästa ordinarie bystämma." *Men ej undertecknade*

Grubbström ifrågasatte om antagandet av stadgarna kan vara lag-enligt eftersom endast fyra personer undertecknat dem och samebyns styrelse enligt samma stadgar skall bestå av sju ledamöter.

På fråga uppgav Grubbström vidare, att sedan stadgarna antogs år 1973 så har Vapstens samebys styrelse aldrig bestått av mer än högst sex ledamöter fram till ordinarie bystämman 1981. Vid senaste den bystämman tillsattes sju styrelseledamöter varav fyra stycken kan ifrågasättas.

Den förste som kan ifrågasättas är Henrik Omma. Henrik Omma har bedrivit renskötsel i Norge under många år. Där har han varit tillsammans med sin morbror "Stor-Nicka" Blind, vilken var norsk renägare. Redan år 1946 fick Henrik Omma i egenskap av norsk renskötare ett norskt renmärke registrerat på sig. Detta skedde trots att han själv icke var norsk medborgare. Detta märke har Henrik Omma fortfarande kvar. Efter år 1966 har Henrik Omma varit anmäld av norska myndigheter som inflyttad till Sverige för renskötsel på det område i Sverige som är avsatt för norsk renskötsel. I och med detta är det fastslaget att Henrik Omma har norsk renskötselrätt. Han kan inte ha både norsk och svensk renskötselrätt. Därför kan han inte heller tillhöra Vapstens sameby. Henrik Omma finns aldrig omnämnd i handlingarna från Vapstens sameby förrän år 1979 då han invaldes till byns styrelse. Att Henrik Omma kom med i byns styrelse uppfattar Grubbström på det sättet, att genom detta garanterades Henrik Omma del i samebys inrågssättning och andra tillgångar. På fråga uppgav Grubbström, att vad han vet så har Henrik Omma endast norska renar i Sverige. Henrik Omma har visserligen fått registrera ett svenskt märke på sig, men i det märket finns det så vitt Grubbström känner till ingen ren. Enligt protokoll fört vid extra bystämma med Vapstens sameby den 11 mars 1976, vid vilken stämma bl a Unander Axelsson och Göran Lundvall deltog, står bl a, att det norska renmärket, som Henrik Omma innehar, ej får användas vid märkning av svenska renar som tillhör Omma eller förvärvas av denne. Det norska renmärket är endast godkänt för användning i norsk renskötsel.

Dessutom kan nämnas, att Henrik Omma sedan flera år tillbaka är gift med en norsk renskötselberättigad kvinna och är bosatt i Elgå, Norge. Henrik Omma lär ha ansökt om norskt medborgarskap.

Nästa person i den senast valda styrelsen som kan ifrågasättas är Maj-Britt Omma.

Grubbström uppgav, att man kan erhålla medlemskap i en sameby antingen genom en arbetsinsats eller att man tillskjuter en skötselavgift till samebyns kassa. Maj-Britt Omma uppfyller inget av dessa två villkor. Hon har nämligen sedan minst år 1966 haft annan huvudsaklig sysselsättning än rennäring. Hon har bl a under många år tjänstgjort som lärare utom länet. Hon har inte heller någonsin, vad Grubbström känner till, betalat skötselavgift till samebyn. De renar, som hon har inom samebyn, skulle möjligen kunna betraktas som skötesrenar. En förutsättning för detta är dock, att det finns protokoll på att samebyn medgett detta efter samråd med lantbruksnämnden. Något sådant protokollfört medgivande finns inte. Juridiskt sett så tillhör därför inte Maj-Britt Ommas renar Vapstens sameby utan de svävar fritt vid sidan om. Hon själv kan inte enligt lagen räknas som medlem i samebyn.

Nästa person i styrelsen som kan ifrågasättas är Margit (Margareta) Omma. Grubbström uppgav, att han känner till, att Margit Omma vid utmätningsförsök den 29/5 1975 för krono-assistent Bertil Johansson, kronofogdemyndigheten, Lycksele, uppgav, att hon sålt alla sina renar till slakteriföreningen. Sitt renmärke hade hon därefter sålt till sin broder Henrik Nilsson Omma för 1.000 kronor enligt uppvisat köpeavtal daterat 1/7 1974. I anledning av detta har hon i dag - vad Grubbström känner till - inget eget renmärke och således inga egna renar. Hon kan därför inte vara medlem och styrelseledamot i Vapstens sameby. Hon är sedan många år tillbaka sammanboende med en renägare i Vilhelmina Norra sameby.

Den fjärde styrelseledamoten i Vapstens sameby som kan ifrågasättas är Gun-Margret Utzi. Hon är dotter till Nicolaus Utzi och ingår i Nicolaus Utzis renskötselföretag. I styrelsen kan endast ingå en person från varje renskötselföretag. Trots detta ingår både Nicolaus Utzi och hans dotter i styrelsen.

Folke Grubbström tillfrågades om hur många renskötselföretag i rennäringslagens bemärkelse som finns i Vapstens sameby. Han svarade, att det är endast tre stycken. Dessa är Lars Jonas Omma, Lars Ågren och Nicolaus Utzi. Nils Olov Omma, Tomas Omma och Per Johannes Omma är försatta i konkurs och de har därvid uppgivit sig inte ha några renar.

Om man utgår ifrån att varje renskötselföretag endast skulle få ha en person i samebyns styrelse så skulle styrelsen aldrig kunna bestå av mer än tre personer. Enligt stadgarna skall den dock bestå av sju personer. Dessa två konstaterade förhållanden är oförenliga.

Beträffande Nils Olov Omma, Tomas Omma och Per Johannes Omma kan nämnas, att de varit ledamöter i samebyns styrelse från år 1975 fram till ordinarie bystämma 1982, trots att de efter år 1979 saknat förutsättningar för detta.

Beträffande de tre i konkurs försatta kan också tilläggas, att de deltagit i samebyns beslut trots att de icke har rösträtt. För att få rösträtt krävs nämligen att man har egna renar inom byn.

Beträffande de beslut som fattats i Vapstens sameby efter år 1975 finns många oegentligheter, bland vilka följande kan nämnas:

Efter samebyns registrering 1975 hölls ingen ordinarie bystämma förrän år 1979, trots att rennäringslagen föreskriver årlig ordinarie bystämma.

På en extra bystämma den 11/3 1976 var fyra styoken av medlemmarna närvarande. Dessutom var även Göran Lundvall och Unander Axelsson närvarande. På denna extra bystämma valdes ny styrelse för Vapstens sameby, trots att enligt stadgarna sådan styrelse endast får väljas vid ordinarie bystämma. Detta är även föreskrivet i rennäringslagen.

Vid denna extra bystämma valdes de närvarande själva att ingå i den nya styrelsen plus två ledamöter till. De som var närvarande var Nils Olov Omma, Nicolaus Utzi, Tomas Omma och Per Johannes Omma. De två ytterligare som invaldes i styrelsen var Margit Omma och Henrik Omma. Det är tvivelaktigt om Margit Omma och Henrik Omma kunde inväljas i styrelsen av skäl som tidigare nämnts i detta förhör.

Vid denna extra bystämma beslöts att styrelsen skulle bestå av sex ledamöter, trots att stadgarna föreskriver sju ledamöter. Vid denna extra bystämma reserverade sig Nicolaus Utzi mot beslutet att styrelsen skulle bestå av sex ledamöter. Han begärde att styrelsen i stället skulle bestå av fyra ledamöter, men denna begäran villfors inte.

På fråga uppgav Grubbström, att enligt vad han känner till så finns endast stadgarna från år 1973 registrerade hos länsstyrelsen. Någon ändring av dessa stadgar har aldrig blivit registrerad hos länsstyrelsen.

Ända sedan år 1971 har renskötselberättigade samer inom byområdet ansökt om medlemskap i samebyn. Dessa ansökningar har hela tiden avslagits av samebyn i den mån de över huvud taget har upptagits till behandling. Det förefaller därvid, som om man utgått ifrån att samebyn har vetorätt. Grubbström uppgav som sin uppfattning, att samebyn endast har vetorätt i det fallet en renskötselberättigad vill inflytta till en sameby från en annan där han har renskötselrätt. Samebyarna kan dock även i andra fall avslå ansökningar. Avslagen kan då grundas på, att det inte finns plats för nya renskötsel företag inom byn.

Fv. 1971 - 1982

Har är det där efter?

Grubbström fortsatte med att hänvisa till protokoll från Vapstens samebys årsmöte den 12 aug 1979. Där står i § 9:

"Samebyn beslöt bevilja Lars Jonas Omma medlemskap i Vapstens sameby och inflyttning med högst 800 djur, årskalvar oräknade."

I protokollets nästa paragraf står:

"Byn beslöt enhälligt att avslå framställningen om medlemskap i Vapstens sameby från Per Martin Israelsson, Ingmar Israelsson och Oliver Israelsson. Byn ansåg att det inte fanns plats för fler nyetableringar av lönsamma rennäringsföretag."

Grubbström uppgav, att Lars Jonas Omma före denna ansökan var medlem i Handölsdalens sameby och där bedrev rennärning i eget företag. De tre personerna vid namn Israelsson som samtidigt gjorde framställning om medlemskap i samebyn var alla tre renskötselberättigade och bosatta inom samebyns betesområde. Enligt Grubbströms uppfattning har dessa tre personer rätt till automatiskt medlemskap i Vapstens sameby. Grubbström ansåg att det inträffade är ett exempel på maktmissbruk inom Vapstens sameby. Det är fråga om ett felaktigt beslut som missgynnar tredje person. Bakom detta beslut ansåg Grubbström att det ligger en strävan efter att begränsa antalet personer, som skall få del i inträngsersättningar m m till samebyn.

I stadgarna av den 1/3 1973 för Vapstens sameby står bl a i § 12:

"Samebyn skall ha följande fonder, nämligen investeringsfond och byfond."

Grubbström uppgav som sin uppfattning, att Vapstens sameby inte har eller har haft vare sig investeringsfond och/eller byfond.

Vid Vapstens bystämma den 12/8 1979 uppgavs att av den föredragna balansräkningen framgick, att balansräkningen slutade på 6.989 kronor. Grubbström ansåg detta märkligt. Byns tillgångar i form av renvaktarstugor, stängsel m m kan då inte ha medtagits i balansräkningen. Dessa tillgångar hade då ett värde av ungefär 1,5 miljoner kronor. Hur man redovisat detta vid deklarationerna till myndigheterna beträffande byns tillgångar, inkomster m m uppgav sig Grubbström inte känna till.

Grubbström uppgav, att fr o m den extra bystämma 1976 har man aldrig upprättat någon röstlängd frånsett bystämma år 1981. Trots att man inte upprättat röstlängd så har man deltagit i de olika besluten.

Grubbström ville återigen påpeka, att det aldrig upprättats någon förvaltningsberättelse i enlighet med rennäringslagens föreskrifter inom Vapstens sameby.

Grubbström påpekade vidare, att det inom Vapstens sameby varit

regel att styrelsen beviljat sig själv ansvarsfrihet. Det har ju inte funnits någon annan som kunnat göra detta.

Avbrott i förhöret kl 12,10 - 13,10.

Grubbström önskade påpeka, att det år 1971 enligt då upprättad renlängd för Vapstens lappby fanns 31 personer upptagna. Om man jämför denna renlängd med de personer, som år 1975 och därefter ansågs vara medlemmar i Vapstens sameby, så styrker detta - enligt Grubbströms uppfattning - antagandet att man under senare år medvetet försäkt begränsa antalet medlemmar i samebyn för att begränsa antalet medlemmar och på så sätt få så stor ekonomisk utdelning som möjligt av samebyns inträngsersättning-
ar m m.

Grubbström ansåg, att denna medvetna strävan att åtkomma så mycket som möjligt av inträngsersättningar styrks av 21 § i protokollet från Vapstens samebys årsmöte den 12/8 1979. I denna paragraf står nämligen:

"Byn uppdrog åt styrelsen att utreda frågan om fördelning av influtna skadeståndsansättningar och att inkomma med förslag."

År 1981 var Grubbström närvarande vid samebyns årsmöte. Därvid uppgav Maj-Britt Omma utanför protokollet, att hon ansåg att den då nyvalda styrelsen skyndsamt skulle verkställa fördelningen av de aktuella influtna skadeståndsansättningarna. Hon verkade därvid vara mycket angelägen.

På fråga uppgav Grubbström vidare, att de formella fel i Vapstens samebys förvaltning, som förekommit, haft en del skadliga effekter, enligt Grubbströms uppfattning. Bland dessa effekter kan nämnas att rättsskyddet för tredje man och andra rättsägare försvagats eller t o m åsidosatts. Detta p g a att samebyn inte har någon byfond, som i första hand kan reglera skadan. Den enskilde medlemmen i samebyn har obegränsat ekonomiskt ansvar. Om man då inte känner till vilka medlemmar som finns i byn, p g a att medlemsförteckning (verksamhetsberättelse) inte är upprättad, och det dessutom finns medlemmar i byn och i byns styrelse som saknar egna renar, så är det omöjligt för någon utomstående att få berättigade krav tillgodosedda.

P g a det felaktiga förfaringsättet att utesluta personer, som obligatoriskt skulle vara medlem i samebyn, eller att avslå framställningar från sådana personer, så har de officiella medlemmarna i byn kunnat se till att endast personer, som i deras ögon är att anse som pålitliga, kunnat vara medlemmar i samebyn. Detta förfarande att begränsa medlemsantalet har medfört att kontrollmöjligheterna beträffande de av byn fattade besluten helt eller delvis försvunnit. Det finns nämligen ingen som kan tänkas föra klandertalan mot besluten sedan man sett till att "rätt grupp" bestämmer.

Grubbström tillfrågades om vad enligt hans uppfattning övriga

tjänstemän inom lantbruksnämnden känner till om dessa oegentligheter inom Vapstens samebys förvaltning. Grubbström svarade, att lantbruksnämndens tjänstemän måste känna till sakförhållandet, eftersom de som regel alltid varit närvarande vid samebyns årsmöten och styrelsesammanträden. De måste därför vara väl införstådda i vad som hänt inom samebyn under årens lopp.

Grubbström önskade tillägga, att lantbruksnämnden har haft två personer - Sture Nilsson och Knut Gustavsson - sysselsatta med rådgivning till samebyarna i anledning av övergången till rennäringslagen. Dessa två personer har varit aktiva med rådgivning inom alla andra samebyar inom länet utom Vapstens sameby. Anledningen till att ingen rådgivning förekommit till Vapstens sameby har varit bristande intresse från samebyns sida. Rådgivarna har aldrig heller Grubbström vederligt blivit ombedda av sina egna chefer att utföra rådgivning inom Vapstens sameby..

Grubbström ansåg vidare, att Vapstens samebys revisorer måste ha sanktionerat förfaringsättet i samebyn. Revisorerna har nämligen aldrig anmärkt på samebyns förvaltning och redovisning. Någon av byns revisorer har alltid varit närvarande vid byns sammanträden.

Sedan 1975 har följande personer varit valda till revisorer, enligt vad Grubbström känner till:

1975 - 1979 Einar Grundström, Tärnaby
 1979 - 1981 Martin Stenvall och Axel Gustavsson med
 Unander Axelsson och Gerd Axelsson som suppleanter
 Einar Grundström fick inte kännedom om sin post
 som revisor förrän efter det han avgått.

Renmärkeshanteringen inom Vapstens sameby

För att få ett nytt renmärke registrerat hos länsstyrelsen fordras att styrelsen i den sameby som berörs har yttrat sig över märket och att andra samebyar runt omkring fått tillfälle att också yttra sig.

Dessutom finns föreskrifter beträffande avbrottsmärkning och ommärkning i rennäringslagen.

Styrelsen för Vapstens sameby har underlåtit att anmäla till länsstyrelsen då avbrottsmärkning förekommit inom byn. Att detta kunnat ske har, enligt Grubbströms uppfattning, berott på att samebyns styrelse inte fungerat på tillfredsställande sätt.

Enligt rennäringslagen har varje renägande same endast rätt till ett registrerat renmärke.

Anders Erling Omma har - enligt vad Grubbström känner till - dels ett renmärke registrerat på sig beträffande Vapstens sameby och dels ett registrerat på sig beträffande Handölsdalens sameby. Dessutom har han genom avtal förvärvat ett renmärke, som tidigare tillhört hans broder Nils Olov. På detta sätt förfogar Anders

Erling Blind i dag över tre renmärken trots att han endast har rätt till ett. Nils Olov Omma står fortfarande registrerad för det renmärke, som han tidigare försålt till AB Sameprodukter och som AB Sameprodukter därefter sålt till Anders Erling Blind.

Nils Olov Omma märker i dag renar i ett märke, som han ansökt om att få registrerat på sin dotter. Detta märke innehades ursprungligen av Nils Olov Omma, men denne bytte märke med Anders Erling Blind. Det aktuella märket innehades sedan av Anders Erling Blind under flera år och möjligen är han fortfarande registrerad för det. Det finns fortfarande kvar renar i märket sedan den tid Nils Olov Omma ägde märket. I dag både märks renar i detta märke och säljs renar i detta märke i Nils Olov Ommas dotters namn.

Förhöret fortsatte med att Grubbström tillfrågades om han förstår anledningen till att man förfar på detta sätt med renmärkena inom Vapstens sameby. Grubbström uppgav, att enligt hans uppfattning är förfaringsättet med renmärkena ett led i att vilseleda myndigheterna i samband med eventuella konkurser och skatteutredningar. Beträffande byten och ändringar av renmärken inom Vapstens sameby hänvisade Grubbström även till förhör med honom hållet den 23/2 1982.

Grubbström tillfrågades om det finns någon kontroll beträffande renmärkena då renar säljs till uppköpare för slakt. Grubbström svarade, att uppköparna inte känner till renmärkena och man kan därför uppges vilket namn som helst som säljare utan att det ifrågasätts. Det finns därför ingen kontrollmöjlighet för en konkursförvaltare eller för staten i frågan om skatt att tillvarata sina intressen. Detta avser dock endast Vapstens sameby eftersom man vid försäljning i de andra byarna har en noggrann inbördes kontroll och dessutom en större ordning på sina renmärken och ett färre antal märken på varje företag.

Enligt Grubbströms uppfattning så skulle t ex det märke, som Nils Olov Omma överlät till AB Sameprodukter, ha avlysts sedan Sameprodukter tagit hand om sina renar. Likaledes skulle Margit Ommas märke ha avlysts i samband med att hon avvecklade sin rörelse. Även Tomas Ommas och Per Johannes Ommas märken borde ha avlysts i samband med att dessa personer försattes i konkurs. Detta skulle ha medfört att alla renar som försålts i dessa märken under en 10-årsperiod skulle ha tillfallit konkursboet.

På fråga uppgav Grubbström, att liksom renmärkningsgrunden för rennäringsutövningen så är även renskiljningen grunden för att renägaren skall kunna tillvarata sin rätt i andra byar. Detta förutsätter dock, att man får tillfälle att vara närvarande vid andra byars renskiljning. Så vitt Grubbström uppgav sig känna till så ges alltid Vapstens medlemmar tillfälle att vara närvarande vid andra samebyars renskiljningar. Dessa renskiljningar i andra byar anordnas med jämna mellanrum varje år. Inom Vapstens sameby förekommer ytterst sällan renskiljningar. Vid sina renskiljningar har man sällan samlat alla sina renar utan endast en liten del. På grund av detta har medlemmarna i

de andra samebyarna inte fått tillfälle att tillvarata sina intressen i Vapstens sameby på ett tillfredsställande sätt. Detta har också påtalats i olika sammanhang.

En annan viktig del av rennärningen är kalvmärkningen. I de andra samebyarna i Västerbottens län sker kalvmärkningen öppet - ingen nekas tillfälle att vara med. I Vapstens sameby smusslar man med detta. Man försöker göra kalvmärkningen vid sådana tillfällen att ingen annan får tillfälle att vara med. Då Tage Östergren och dennes kamrater under sommaren 1982 vid ett tillfälle försökte få tillfälle att sköta kalvmärkningen beträffande sina egna renar inom Vapstens samebys renhjord, begärde Vapstens sameby polishjälp att få dem avhysta. Någon öppenhet fanns inte från byns sida.

Avbrott i förhöret kl 14.40 - 15.00.

Grubbström önskade tillägga, att Vapstens sameby (Nils Olof Omma) under tiden den 1/1 1981 - 20/4 1981 samlat renar i rengården vid sex tillfällen. Dessa rensamlingar har skett i Vägsele, Öraavan, Kalvbäcken, Hundtjärn, söder Bäverträsk och Knaften. Endast vid det sista tillfället (16/4) underrättades någon från utomstående byar. Då underrättades enbart Torbjörn Baer från Vilhelmina Norra sameby. Vid alla övriga tillfällen skedde rensamlingarna i gårderna, utan att andra byar underrättades. Anledningen till att Nils Olof Omma utförde dessa rensamlingar kan ha varit, att märka de omärkta renarna och eventuellt kan även anledningen ha varit viss försäljning.

Norr om byn Pauträsk har Nils Olof i april månad 1981 samlat och bortfraktat ett 50-tal renar. Uppgift om denna sak har lämnats av Per Erik Stenvall, Pauträsk.

Inte ens Vapstens övriga medlemmar har känt till de fem först nämnda rensamlingarna.

Enligt uppgift har under sommaren 1982 kalvar efter Maj-Britt Ommas renar märkts till Nils Olof Ommas dotters ännu ej inregistrerade renmärke.

Eftersom Vapstens sameby så sällan anordnar renskiljningar inom de egna beteslanden, blir följden att en hel del renkalvar förblir omärkta. Detta är då kalvar efter bl a renar tillhöriga renägare i andra samebyar. Dessa ej märkta renar skall omhändertagas av samebyn och säljas levande eller slaktade. Inkomsten från denna försäljning skall sedan tillfalla samebyn.

På fråga uppgav Grubbström, att honom veterligt har det endast vid ett tillfälle sedan år 1966 inom Vapstens sameby försålts ej märkta renar. Denna försäljning av ej märkta renar inträffade vid ett tillfälle 1981. Trots detta försvinner de ej märkta renarna inom Vapstens sameby och detta tyder

på att de märks av renägare inom Vapstens sameby när de påträffas. Vilka märken de då märks i, ville Grubbström inte uttala sig om. Det är ofrånkomligt att det inom varje sameby dyker upp renar med okända märken. Beträffande dessa renar skall förfaringssättet vara enahanda som med ej märkta renar. Enda skillnaden är, att det okända märket vid dessa fall skall redovisas till länsstyrelsen så att om den rättmätige ägaren dyker upp inom två år, så skall han kunna få ersättning från samebyn för sin ren.

Vapstens sameby har sedan år 1966 endast vid ett tillfälle försålt okända renar. Detta hände den 5/8 1981 och försäljningen skedde då till AB Sameprodukter. Grubbström vederligt har denna försäljning och dessa okända märken inte anmält till länsstyrelsen, vilket skulle ha gjorts.

Andra samebyar i Västerbottens län redovisar tätt som oftast okända renar i samband med slakt, rovdjursrivna renar eller trafikdödade renar. Dessutom redovisar de andra lappbyarna i länet dessa okända märken i tidskriften "Rennäringsnytt" så att de okända renägarna får möjlighet att tillvarata sina intressen. Grubbström uppgav sig aldrig ha sett att Vapsten gjort någon sådan redovisning i tidskriften.

Handhavandet av Vapstens samebys gemensamma tillgångar i form av pengar.

På fråga uppgav Grubbström, att han ifrågasätter om det kan vara rätt som sker, att Vapstens sameby för över kollektiva penningtillgodohavanden till enskilda företagare genom att samebyn betalar deras personliga renskötselkostnader. Detta sker genom att samebyn betalar kostnader för t ex helikopterdrivning. Detta sker i stor omfattning och kostnaderna för dessa helikopterdrivningar uppgår till 100.000-tals kronor.

Enligt rennäringslagen skall samebyns kostnader för renskötseln slutligt fördelas mellan de renskötande medlemmarna för varje räkenskapsår. Detta innebär att t ex kostnaderna för helikopterdrivningarna skall fördelas på samtliga renskötande medlemmar inom byn efter reninnehav. Grubbström uppgav sig ifrågasätta de skatterättsliga konsekvenserna av att samebyn betalar dessa kostnader för de enskilda medlemmarna och därigenom för över gemensamma tillgångar till de enskilda personerna. Bland dessa enskilda personer, som kommer i åtnjutande av dessa förmåner, finns konkursgäldenärer - detta enligt Grubbströms uppfattning.

I oktober månad 1977 sålde Nils Olof Omma sitt renmärke med samtliga därtill hörande renar till AB Sameprodukter. Nils Olof Omma var då ordförande i samebyn. Därefter bekostade Vapstens sameby helikopterdrivningen av bl a AB Sameprodukters renar för leverans till företaget. Detta möjliggjordes troligen genom att Göran Lundvall den 18/11 1977 för samebyns räkning rekviderade 125.000 kronor för betalning av helikopter-

... i målet vid rättsmötet. Rekvisitionen gjordes från styrelsen för Sameförbundet.

Grubbströms förslag till förbättringar av förhållandena inom Vapstens sameby

Grubbström tillfrågades om vilka förslag han hade för förbättringar av förhållandena inom Vapstens sameby. Han svarade, att lagen inte anvisar något sätt till förbättringar än att tillsätta syssloman. Problemen har förekommit inom Vapstens sameby i tio års tid utan att man fått bukt med dem. Grubbström ansåg därför att det var hög tid att pröva sysslomannainstitutet inom byn. Grubbström uppgav sig tro, att systemet med en syssloman inom Vapstens sameby kan fungera tillfredsställande. Sysslomannens främsta uppgift är då, att bygga upp en ny styrelse inom samebyn - en styrelse som tillämpar rennäringslagens regler om förvaltning. Tillämpar man dessa regler kommer byn enligt Grubbströms uppfattning att kunna fungera tillfredsställande. Byn har då möjlighet att fungera på samma sätt som alla andra byar i länet - dvs utan nämnvärda problem.

Enligt Grubbströms uppfattning kommer sysslomannaskapet att skapa rättskydd även för tredje man. I förlängningen kommer det även att skapa möjlighet till klandertalan på vanligt sätt mot fattade beslut.

Genom sysslomannaskapet skulle även andra renskötselberättigade inom byns betesområde få möjlighet att bli företagare i byn.

Grubbström önskade påpeka, att om de nuvarande missförhållandena får fortsätta inom Vapstens sameby finns det risk att de smittar av sig till andra byar.

Övrigt

Beträffande uttolkningen av rennäringslagens bestämmelser önskade Grubbström hänvisa till "PM angående vissa oklarheter beträffande rennäringslagens tillämpning" av Knut Gustavsson.

På fråga uppgav Grubbström, att samtliga de sammanträdesprotokoll beträffande Vapstens sameby, som han åberopat, finns tillgängliga hos lantbruksnämnden i Umeå.

Grubbström, som åhört inspelningen av detta förhör, önskade icke få förhöret uppspelat för sig. Han önskade i stället få sig tillsänt ett utskrivet exemplar för eventuella erinringar.

Förhöret avslutat kl 16.10.

Storuman som ovan

Birger Strömberg
kriminalinspektör

Från band rätt utskrivet, intygar:

[Signature]

052

Promemoria angående Karesuandosamernas inflyttning till Vapstens lappby.

12/4-78

Våren 1931 kom två bröder Omma inflyttande till Vapstens lappby. Vi ursprungliga Vapsten lappar kände en stor oro över detta. Men då sades det ju att de skulle bara stanna över något år för att fortsätta vidare till Frostvikens norra.

Men på våren drar sig renen tillbaka till det land därifrån de kommit från på hösten, så gjorde även deras renar.

Följden blev att de under kommande sommar fick inrikta sig på att samla sina renar från lappbyar som låg norrut från vapsten.

Till Umbyn lappbyn norr om vapsten hade även inflyttat tre familjer Karesuando lappar. Vid insamlandet så samlade bröderna Omma sina renar tillsammans med de lappar som var i Umbyn, men tog dem inte över till Vapsten, de uppehöll sig liksom i båda byarna.

Detta pågick tills 1936 på höstsommaren då det var skiljning i Årt-fjäll inom Umbyn. Vapstenlapparna skulle dra ut sina renar och fara hem med dem. Bröderna Omma hade under åren samlat sina renar dit, kanske det mesta, de hade nämligen tänkt stanna där tillsammans med de övriga Karesuando lapparna. De tänkte inte dra ut sina renar och fara över till Vapsten. Men då reagerade ursprungslapparna i Umbyn och sade ifrån att nu måste de dra ut sina renar och fara över till Vapsten, vilket också skedde.

Den första tiden - åren - var väl inte problemen så stora, men ville liksom inte anpassa sig till förhållanden som var rådande inom Vapsten. De ville bedriva en mer exentiv renskötsel, vilket föranledde att de gamla Vapstenlapparna delvis ville försöka den metoden som var mindre strävsam, men med minskad kontroll över renarna.

Följden blev att renskötseln blev mer exentiv, byn dolade inte upp sig i grupper före höstflyttningen som tidigare så att man skulle kunna ha bättre kontroll på sin renhjord.

Detta föranledde att de små renägarna inte kunde få tag på slaktrenar och märka sina kalvar. Norrlapparna använde en djärvare märknöted än vi sydlappar vilket föranledde att vi förlorade på detta.

De små renägarna kunde inte klara upp situationen utan måste så småningom ge upp. Med tiden måste även de stora renägarna av den gamla stammen ge upp och flytta ut från byn.

Jag var kanske mest restriktiv mot norrlapparna och blev därför utäten först. De som var mer anpassbara lojala mot norrlapparna och hade mer renar kunde ju vara kvar längre, men måste ju ge upp till slut.

De två största renägarna inom Vapste som i början av 30-talet hade cirka 2000 ren inom familjen kom i den situationen att de såg enda räddningen i att flytta ut. De har berättat detta nu senare.

Det var samråd och överenskommelser som inte fungerade, de handlade inte efter överenskommelse och rådslug. Arbetet i renskogen fungerade inte. Därtill var det de oegentligheter som förekom och påtalades med tro och hopp om bättring, men som inte ledde till något resultat.

En av de gamla Vapstläpparna talade om, det var det samma hur vi rådgjorde och överenskom så fick jag springa omkring ensam och undra vart de övriga tagit vägen. Jag såg ingen annan utväg än att fly. En annan berättade, Det var på våren, vi hade flyttat med samlad hjord över inlandsbanan, och släppte hjorden så att de skulle få vandra fritt den korta sträcka som var kvar till fjälls. Vi skulle åka jent så vi skulle stoppa upp renarna på de österta fjällen för att hindra dem att fara över till Norge. Det var vackert väder på dagen så vi beslöt oss för att sova och vila dagen och färdas på natten, då det var bättre före. Men norrbottningarna skulle åka till en by och så fortsätta.

Då vi kom till fjälls och skulle stanna upp renarna, vilket vi lyckades med så såg vi inte till norrbottningarna. Men en annan sak upptäckte vi, det var mycket nymärkta renar, kalvar men även äldre.

Då förstod vi att den dagen de for ifrån oss och skulle åka till byn for de och stannade upp renarna på någon myr, för de hade ju inte hunnit sprida sig så mycket, och då märkte de upp de omärkta renarna, och kanske även märkta som gick bra att märka om.

Det var någon svensk där de bodde om vintern som har berättat att Umma då han hade slaktat så kastade han skinnen i forsen i älven, samt på våren så brände han upp en massa skinn. Då han undrade varför han gjorde detta så hade han sagt "att det var så mycket korm på skinnen så det var bäst att göra så".

Dessa norrsamer hade en annan syn på saker och ting som vi inte var vana vid och som inte accepterades av oss sydsamer, som att skilja på ditt och mitt.

Vi sydsamer, urinnevånare i dessa trakter var fostrade i en annan anda med respekt för varandras egendom. Vi var lika mäna om att andras kalvar blev märkta i samma märke som modern som vi var om våra egna. Vi var angelägna om att skilja renarna så att var och en skulle få hand om sitt. Samt att samarbete var något som fungerade och var ovillkorligt.

J. J. J. J.
Jonas Garbruk

12/4-78

030

Til den norske forhandlingsdelegasjon,
v/ Ulf Underland, Oslo.

Bil. nr. I

Beskrivelse på forhandlingsprotokoll, Oslo, 1941.

Lappecodicillen, samenes store brev, som tar sikte på å bevare samene som en identisk folkegruppe og erkjenner begge lande samer rett til å drive og leve av sin rein drift: som fra gammalt av. Retten til å erobre seg av land og strand, såvel for seg selv som til sine dyrs underhold. Rett til vinterbeite fikk norske samer låne av sine frender mot en passende avgift. Forst ved en straffende fordobling av avgiften, skulle det halve av den gå til Konaungen. Rett til jakt og fiske kunne man få mot en tilleggsavgift og innen den samme tid som reinbeitingen varte. Av norsk fortolkning av rett, supplert med priabelønnet litteratur, forstår man at Lappecodicillen må ha faldt Ola Normann meget tungt for brystet. Den måtte for enhver pris forties ihjel. Også på svensk side har man kommet i anger for at samene ved denne hadde fått seg innrømmet allt for stor rett. Derfor ser man denne intressen for konvensjoner hvori det gis mulighet for å avspise denne, og i håp om å vinne en: ex silentio.

Den innfødte, rotfestede stamme av svenske samer blev fortrængt av en innflyttende stamme med en dy og fremmed driftsform, den extensive, den lange tassen og den korte tankes driftsform. Denne faldt i administrerende myndigheters smak på begge sider av grensen i det den hadde en dobbel misjon. Stammen med hovedsrett måtte slutte, blev fortrængt av innflyttende som i stedet bare har konsekvens. Følgen av dette har de norske samer fått føle såvel juridisk, som økonomisk. (Kan nevne en del om den extensive reindrifts oppståen).

Reinbeitekommissjonens innstilling peker det på at det må komme preventive bestemmelser til beskyttelse av den svakere part. Se side 243 om utskilling av lovlig, såvel som ulovlig beiteende rein. Videre påpekes det at mindre reinholdere ved den nuværende ordning har små sjanser og rammes relativt hårdt.

Utkastet med de 75 §§ fikk jeg i hende mandag den 10. apr. Kl. 12,30. Det vil si man fikk tre og en halv dag til å sette seg inn i stoffet før møtet i Bodø den 14. i dennes, Kl. 09,00. Det kan vel ikke ventes at vi til møtet innkaldte samer, som legfolk, på så kort tid skal kunne avfatte og kunne gi uttrykk for vår dybeste uro i denne sak. Slik som utkastet lyder kan man fastslå at her dreier det seg om en ekte fullmaktelov. Reindriftsadministrasjon på begge sider av grensen får her enda mer utvidede fullmakter enn tidligere. Samene som utøvende næringsdrivende er satt helt utenfor, umyndiggjort, og får ikke adgang til å henvende seg til domstolene.

Lappefogden, reindriftsinspektoren/lantbruksnämnden blir, med eller mot sin vilje, låst fast til å måtte følge denne hårdhendte linje: opinion, isteden for lov. En lov inneholder jo såvel som forpliktende, som også beskyttende bestemmelser. Det samme kan langt fra sies om: opinion.

For oss samer er det grunn for å spørre, hva har skjedd med vår gjeldende lov om reindrift? Har lovens beskyttende bestemmelse blitt satt ut av kraft? Spør av den grund at advokater, etter nærmere undersøkelser, stiller når man foresker å påberope seg Reindriftslovens beskyttende bestemmelser.

Inn til midten av forrige århundre hadde Finnmarks-samer sitt vinterbo i Finland, nærmere bestemt ved Enare og syd for denne. Russland som på den tiden hadde overhøyheten over Finland, så på av de finske samene blev så si ruinert på grunn av den hardhendte norske reindrifftsform. De ba ikke slik som engelskmennene om at Gud måtte beskytte fra nordmennenes raseri, men i stedet og uten parlamentering stengte de den finske grensen året 1852. Den stygge norske reindrift skulle ikke mere få forekomme på deres territorium. (Ifølge Erik Solen har de finske samers reindrift kommet seg etter denne grensestengningen).

Av humane grunner lot Sverige en del av disse Finnmarks-samene få flytte inn i Karasundet. Dermed kom denne ekstensive reindriften til senere å spre seg lenger og lenger sydover. Den norske reindriftsadministrasjon, som er den egentlige skaper av denne driftsform, fant ut at den måtte hjelpe sin kollega med denne humanitet. For Nordlands vedkommende gav dette som resultat at i samtlige Helgelandes 5 beste reinbeitedistrikter blev de norske samer ruinerte og måtte slutte med sin reindrift.

W. M. Q. Lapp

Etterkrift:

*Sammene som ikke hadde fått rett seg inn i karasundet
ikke skulde søke for ikke å komme i skamp med på området
i Bredt som 27. 7. 1912. At de av W. M. Q. Lapp har fått
hvert et av de samene.*

P. S.

*Dette måtte komme ikke i hand. Samene har
de lader ikke fått rett seg inn i karasundet!*

Bilaga 20

Renlängder Vapsten

